

Kadernota 2021 I

gemeente [gD] Doetinchem

Inhoudsopgave

1.	Kadernota 2021	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Leeswijzer.....	4
2.	Ontwikkelingen per programma	5
2.1	Ontwikkelingen programma Doetinchem centrumstad	5
2.2	Ontwikkelingen programma Sterke samenleving	6
2.3	Ontwikkelingen programma Veranderende leefomgeving	7
2.4	Ontwikkelingen programma Organisatie en financiën	8
3.	Aanmeldingen per programma	10
3.1	Aanmeldingen programma Doetinchem centrumstad	10
3.2	Aanmeldingen programma Sterke samenleving	12
3.3	Aanmeldingen programma Veranderende leefomgeving.....	15
3.4	Aanmeldingen programma Organisatie en financiën.....	17
4.	Financiële positie gemeente Doetinchem 2020 – 2024	21
4.1	Financiële uitgangspunten in de kadernota 2021 en begroting 2021	21
4.2	Financieel meerjarenperspectief van de kadernota 2021	21
4.3	Vermogenspositie.....	22
5.	Gevolgen corona voor de meerjarenbegroting 2021-2024.....	24
5.1	Programma Doetinchem centrumstad.....	24
5.2	Programma Sterke samenleving	25
5.3	Programma Veranderende leefomgeving.....	27
5.4	Programma Organisatie en financiën	27
5.5	Reservering ten behoeve van corona	28
Bijlage 1	Overzicht risico's in relatie tot de weerstandscapaciteit	29

1. Kadernota 2021

1.1 Inleiding

In 2019 zag de gemeente zich geconfronteerd met structurele financiële tekorten. De meicirculaire 2019 had een forse negatieve impact op onze financiële positie en ook op de verschillende beleidsterreinen van de zorg werden we net als veel andere gemeenten geconfronteerd met tekorten die om bijsturing vroegen. Voor de tekorten in het sociale domein is een Taskforce opgericht, die een projectplan heeft opgesteld om de vernieuwing van zorg voortvarend op te pakken om zo te realiseren dat er een sluitende begroting ontstaat. Er is daarnaast een intensief proces gestart, waarbij alle activiteiten en uitgaven in de begroting kritisch onder de loep zijn genomen. Tegelijk is de vraag gesteld wat voor Doetinchem wezenlijk is. Waar staat Doetinchem voor als gemeente en wat wil Doetinchem daarin absoluut bereiken, ook op de lange termijn? Met de keuzerichtingen is door de raad een evenwichtig bezuinigingspakket vastgesteld om te zorgen dat er een meerjarig sluitende begroting zou ontstaan. De eerste maatregelen zijn in 2019 al geïmplementeerd, de verdere implementatie loopt de komende jaren door. De voortgang hiervan ligt op koers. Er zijn echter ontwikkelingen, die maken dat de implementatie van de maatregelen op punten om een bijstelling vraagt.

In het voorjaar van 2020 zijn we in ons land geconfronteerd met het coronavirus. Het Rijk nam vanaf dat moment steeds verdergaande beperkende maatregelen om de gezondheid van de burgers te beschermen. Deze maatregelen hebben echter eveneens grote gevolgen voor de economie en daarmee ook voor de ontwikkeling van de financiële positie van onze gemeente in 2020 en de komende jaren. De impact zal groot zijn, maar over de omvang heerst echter nog grote onzekerheid. Veel hangt af hoe lang de beperkende maatregelen noodzakelijk zijn.

Het Centraal Plan Bureau (CPB) heeft in het rapport Scenario's economische gevolgen coronacrisis getracht de gevolgen in beeld te brengen. De belangrijkste onzekerheden die het CPB noemt zijn:

- Het verloop van de coronacrisis waarbij de tijdsduur onzeker is;
- De doorwerking van de contactbeperkingen (het houden van sociale afstand/zoveel mogelijke binnen blijven) op de economie;
- De effectiviteit van het beleid in binnen- en buitenland.

Als gemeente Doetinchem hebben wij in de eerste fase van de crisis zowel de maatregelen van het Rijk geïmplementeerd maar ook zelf actief de samenleving opgezocht en aanvullende maatregelen voor onze lokale samenleving geïmplementeerd. Ook voor de volgende jaren zal het nodig zijn geld vrij te maken om onze samenleving te ondersteunen om de negatieve gevolgen te beperken. Hiervoor zijn we ook actief met de provincie in gesprek welke vormen van ondersteuning zij kunnen bieden. Zij hebben al aangegeven hier ruimte voor te willen maken. De effecten van corona op de begroting van 2021 en volgende jaren zullen wij in hoofdstuk 5 nader toelichten. U vindt in deze kadernota een eerste inschatting van de impact van de coronacrisis, ondertussen werken wij verder aan een meer gedetailleerdere analyse.

1.2 Leeswijzer

In deze Kadernota zullen wij u in hoofdstuk 2 informeren over de ontwikkelingen in de wereld voor corona per programma. In hoofdstuk 3 beschrijven wij de aanmeldingen per programma. Deze aanmelding bepalen mede het in hoofdstuk 3 geschetste financiële perspectief voor corona. Er wordt in hoofdstuk 5 afgesloten met de wijze waarop wij anticiperen op de nieuwe werkelijkheid die ontstaan is door corona om onze de inwoners en ondernemers van Doetinchem met de juiste keuzes te ondersteunen in deze moeilijke tijden.

2. Ontwikkelingen per programma

2.1 Ontwikkelingen programma Doetinchem centrumstad

De gemeente Doetinchem wil de lokale economie versterken en meer gezicht geven. De afgelopen jaren heeft Doetinchem ingezet op het versterken van de lokale economie, onder meer door gerichte investeringen in bedrijventerreinen en de binnenstad. Maar er is meer nodig om de positie van Doetinchem centrumstad te garanderen en verstevigen, zeker in een tijd waarin veranderingen elkaar snel opvolgen, stad en regio elkaar steeds meer nodig hebben en de wereldwijde ontwikkelingen impact hebben op de Doetinchemse economie. En daar zijn alle mogelijkheden en een gedegen basis voor aanwezig.

De kracht van de Doetinchemse economie (5.000 bedrijven, 35.000 banen) is de diversiteit aan bedrijvigheid in onze gemeente. Wij zijn een evenwichtige en stabiele bedrijventerreinstad. De divers samengestelde economie vertaalt zich in bestendigheid. De Doetinchemse bedrijven zijn, naast bescheiden, veelal small giants; groots op allerlei manieren. Bijvoorbeeld in wat ze doen of welke afzetmarkt ze hebben. Tegelijkertijd zien we de behoefte aan groei, personeel en uitbreiding.

Uit het rapport 'Doetinchem in bedrijf: op weg naar toplocatie Oost' geschreven door hoogleraar Gert-Jan Hospers blijkt dat Doetinchem een stabiele en betrouwbare economie heeft. Het belang hiervan wordt in tijden als deze, waarin we allen getroffen worden door de gevolgen van corona, maar al te duidelijk. Daarom is het voor Doetinchem zaak om niet stil te blijven zitten. We moeten die basis op orde houden en juist nu verder bouwen. En om te bouwen, zal Doetinchem buiten de grenzen moeten kijken. Want als er iets uit het rapport naar voren komt, dan is het wel dat de toekomstige groeifactoren van de Doetinchemse economie deels buiten de bedrijfsmuren, de gemeentegrenzen en de regio liggen. Met de juiste wil, het lef en de juiste handelingen, kan Doetinchem uitgroeien tot een zelfbewuste netwerkstad met een spilfunctie in het oosten van het land. Uiteraard vergt het realiseren van deze ambitie de nodige investeringen. Maar het wenkende perspectief is niets minder dan 'Toplocatie Oost'.

Voor Doetinchem als centrumstad richten we ons op de volgende ontwikkelingen:

- Doetinchem heeft de ambitie uit te groeien tot 'Toplocatie Oost': om daadwerkelijk uit te groeien tot 'Toplocatie Oost', doet Gert-Jan Hospers in zijn rapport verschillende aanbevelingen. Deze richten zich onder andere op verder ontwikkelen van de verbinding met het onderwijs en op het boeien en binden van personeel in de brede zin van het woord, ook buiten de regio. Dit komt er op neer dat Doetinchem en haar bedrijven sterker geprofileerd kunnen worden. Andere aanbevelingen gaan over het inzetten op innovatie en het versterken van de netwerkkracht van Doetinchem. Doetinchem is een stad van de korte lijntjes, van 'kennen en gekend worden'. Nu is het de tijd en de ambitie die lijntjes ook buiten de Achterhoek te leggen. Denk aan het intensiveren van relaties met onderwijsinstellingen in Oost-Nederland. Zo kunnen bedrijven in contact komen met potentiële nieuwe werknemers.
- Vraag naar meer beleving in de stad: met het Aanvalsplan Binnenstad anticiperen we op de veranderende vraag. We maken onder meer het Ei sterker door het centrum compacter te maken en gericht leegstand te bestrijden door transformatie naar wonen, zonder de winkelbeleving te verstoren. We verlevendigen en vergroenen de openbare ruimte, stimuleren evenementen en verbinden het water aan de binnenstad. Alles passend binnen het DNA van Doetinchem en met als doel om de stad gastvrijer te maken. Via het Binnenstad Bedrijf Doetinchem zorgen we voor de organisatie/uitvoeringskracht om de stad levendig en vitaal te houden.
- Meer binnenlandse toerisme: de vrijetijdseconomie is een serieuze economische factor. Deze markt groeit (mede naar aanleiding van de coronacrisis) en biedt daarmee volop kansen voor Doetinchem en de Achterhoek. De recent vastgestelde koersnotitie vrijetijdseconomie geeft richting om Doetinchem te ontwikkelen tot een vanzelfsprekende bestemming in de Achterhoek.
- Trek naar de stad: met name ouderen en jongeren trekken meer naar Doetinchem vanwege onder meer het aanbod en de ligging. De trek stelt hogere eisen aan woningbouw,

infrastructuur en zorgt voor een grotere vraag naar bijvoorbeeld dienstverlening in de zorg. We hebben de ambitie om woningen te verduurzamen, leegstaand vastgoed duurzaam te transformeren en zowel binnenstedelijk als in de dorpen bij te bouwen waar de behoefte groot is. De bereikbaarheid naar en in de gemeente Doetinchem blijft belangrijk. Met name de beleefde reistijd. De 'last-mile' blijft een punt van aandacht voor bewoners, bezoekers, studenten en werkenden. Daarom leggen we prioriteit bij de realisatie van de Regio Expres, waardoor de reistijd per trein van en naar Arnhem nog maar een kwartier wordt. Dit jaar voeren we de inventarisatie fietsbereikbaarheid uit. In 2021 willen we vervolgens aan de slag om de fietsinfrastructuur te verbeteren.

- Doetinchem onderwijsstad: Doetinchem is van oudsher de onderwijsstad van de regio. Doetinchem kent met name in het basisonderwijs een kleinere krimp dan eerder voorspeld. Dat betekent dat we vanuit onze wettelijke verantwoordelijkheid een grotere opgave hebben om voldoende duurzame huisvesting voor het basisonderwijs te realiseren. Ook voor het voortgezet onderwijs hebben we hierin een taak en daar wordt ook in voorzien door het realiseren van 2 nieuwe scholen voor voortgezet onderwijs vanuit de huidige 3. Voor het mbo en hbo liggen er soortgelijke uitdagingen, waarbij wij als gemeente echter geen formele taak hebben, maar wel een maatschappelijke plicht voelen.
- Sterke stad in regio: Doetinchem wil een sterke stad blijven in een sterke regio. Stad en streek hebben elkaar nodig, ze versterken elkaar. Vanwege infrastructuur, werk en voorzieningen is Doetinchem niet alleen de 'stad' voor de directe regio, maar ook een springplank naar regio's in de bredere omtrek: Arnhem-Nijmegen en Twente. Doetinchem kan door haar beperkte omvang wendbaar en in staat zijn tot het 'spelen met schalen'. Voor het ene vraagstuk kunnen we samenwerken met het ommeland, voor het andere met een grotere, nabijgelegen stad of zelfs met de bredere regio – elk beleidsthema vereist nu eenmaal zijn eigen schaalniveau.

2.2 Ontwikkelingen programma **Sterke samenleving**

Binnen het thema Sterke Samenleving hebben we de afgelopen jaren hard gewerkt aan de transitie en transformatie van het sociaal domein. Dit is gepaard gegaan met positieve en negatieve ontwikkelingen. We zijn dichterbij de inwoners gekomen zoals de bedoeling van de nieuwe wetgeving. De inwoners hebben ontdekt en ervaren dat vragen en antwoorden op hulp- en ondersteuningsvragen in hun buurt, wijk of dorp gesteld en gegeven kunnen worden.

De combinatie van de overgang van taken en verantwoordelijkheden naar gemeenten, en het tegelijkertijd doorvoeren van een forse (Rijks)bezuiniging, heeft tot grote uitdagingen geleid. We hebben onze nieuwe taken en verantwoordelijkheden serieus opgepakt, o.a. door de oprichting van Buurtplein als uitvoeringsorganisatie voor de nieuwe taken. Ons uitgangspunt was en is daarbij steeds dat inwoners adequate zorg en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben.

We hebben de afgelopen jaren gezien dat er tekorten zijn ontstaan ten opzichte van de rijksbudgetten die beschikbaar zijn gesteld. Om balans te krijgen tussen inkomsten en uitgaven voor het sociaal domein hebben we de [Taskforce sociaal domein](#) ingericht. In 2019 heeft dit tot de eerste opbrengsten geleid, zoals ook blijkt uit de jaarrekening 2019. De opdracht van de Taskforce is meerjarig (2019-2021) dus ook in 2021 geven we hier uitvoering aan.

Zo heeft bijvoorbeeld Buurtplein een [nieuwe opdracht](#) gekregen en transformeert het op basis van inzichten verkregen in de Taskforce organisatorisch verder door. Om dit mogelijk te maken investeren we in de kwaliteit van medewerkers en de verdere transformatie van Buurtplein als organisatie (zie ook aanmelding #9). Daarnaast werken we vanaf 2021 met een andere manier van inkoop waarbij we meer gericht zijn op het behalen van resultaten voor de inwoners bij het inzetten van maatwerk.

De transformatie binnen het sociaal domein moet nog verder gestalte krijgen. Dit geldt voor vele gemeenten en aanbieders van zorg en ondersteuning in het hele land. Door de financiële tekorten is de focus verlegd en de urgentie nog duidelijker geworden.

Als Doetinchem zetten we vanaf 2020 nog meer in op de transformatie van het sociaal domein en gaan gericht sturen op de “beweging naar de voorkant” om het ontstaan van problemen zoveel mogelijk te voorkomen en/of te beperken. Naast bovengenoemde acties betekent dit dat we preventie meer centraal gaan stellen met sport en cultuur als middel. Hiervoor willen we sport- en culturele voorzieningen toegankelijker en laagdrempeliger maken, zodat inwoners, jong en oud, gestimuleerd worden tot meer bewegen, sporten, en deelnemen aan maatschappelijke en culturele activiteiten. We streven ernaar dat deze activiteiten voor steeds meer Doetinchemmers een onderdeel worden van het dagelijks leven. We willen dit bereiken door te gaan werken met vier kernpartners voor de uitvoering van de lokale preventieagenda.

Dat is ook belangrijk met het oog op de vergrijzende bevolking: mensen worden gemiddeld steeds ouder en blijven (wanneer dat kan) tot op hogere leeftijd zelfstandig thuis wonen. Als gemeente zijn we er van overtuigd dat met adequate ondersteuning dat ook goed mogelijk is. Wijkverpleging, huishoudelijke hulp en begeleiding zorgen er samen met andere (medische) professionals voor dat ouderen langer zelfredzaam kunnen zijn. We realiseren samen met woningbouwcorporatie Sité en ontwikkelaars woningen die levensloopbestendig zijn. Daarnaast maken we ook in 2021 afspraken over de mogelijkheden van de combinatie van wonen en zorg.

Een ander onderdeel van het welbevinden van onze inwoners is dat je je welkom voelt in je gemeente. In Doetinchem mag je zijn wie je wilt zijn en hebben we respect voor elkaar. Voor 2021 werken we dat uit in het plan van aanpak diversiteitsbeleid *Divers in Doetinchem* (zie ook aanmelding #12).

Werk is voor veel mensen een ander essentieel onderdeel van een zo normaal mogelijke daginvulling. Werk zorgt voor ritme, voldoening, sociale contacten en financiële zelfredzaamheid. Als gemeente vinden we het belangrijk dat zo veel mogelijk inwoners een zo regulier mogelijke baan hebben of opleiding volgen. Daarom zoeken we verbinding met werkgevers en opleiders en faciliteren we de verbinding tussen vraag en (toekomstig) aanbod van arbeidskrachten.

We stimuleren kansrijke opleidingen en maken via uitvoeringsorganisatie Laborijn en het Werkgeversservicepunt Achterhoek afspraken met werkgevers hoe inwoners (op termijn) weer op de reguliere arbeidsmarkt aan de slag kunnen. Dat doen we onder andere via de Werkacademie, de sluitende aanpak voor jongeren en de regionale *Doe-agenda*. Voor mensen voor wie werk (nog) een stap te ver is wordt een traject ingezet naar maatschappelijke participatie. Voor die inwoners die (nog) niet voldoende financieel zelfredzaam zijn is er inkomensondersteuning en hulp bij het terugbrengen van schulden.

2.3 Ontwikkelingen programma **Veranderende leefomgeving**

In Doetinchem hebben we toenemende aandacht voor de transities op het gebied van klimaat, energie en circulaire economie. Dit zien we terug in heel diverse vraagstukken waar de gemeente zich mee bezig houdt. In stedelijk gebied zijn we bezig met plannen voor (her-) inrichting zodat er geen wateroverlast of hittestress ontstaat. Dit nemen we tevens mee in onze plannen voor woningbouw en gebiedsontwikkeling. In het buitengebied zoeken we juist naar manieren om de verdroging tegen te gaan, in samenspraak met de agrarische sector.

Ook de energietransitie vraagt om een meerzijdige aanpak. Enerzijds geven we een impuls aan de verduurzaming van woningen. Tevens wordt er gewerkt aan een Regionale Energie Strategie waarin gezocht wordt naar een koers om duurzame energie op te wekken in onze eigen regio die maatschappelijk gezien acceptabel en financieel haalbaar is. Daarbij willen we de kwaliteit van onze landschap behouden. Een samenhangende aanpak tussen inwoners, bedrijven en overheid is hierbij van belang.

De trek naar de stad is in Doetinchem duidelijk te herkennen in de stijgende vraag naar woningen. Tegelijkertijd staat de betaalbaarheid en beschikbaarheid van wonen onder druk. We pakken daarom woningbouwplannen voortvarend op en sluiten zo goed mogelijk aan op de woonbehoefte in Doetinchem. In combinatie met werkgelegenheid en goede voorzieningen blijven we zo een aantrekkelijke woon- en werkstad.

Tegelijkertijd hebben we te maken met vergrijzing en toenemende zorg- en welzijnsvraagstukken. Hieruit blijkt de noodzaak om Doetinchem in samenhang verder te ontwikkelen: We bieden ruimte aan nieuwe woonvormen en aan initiatieven van inwoners die de leefbaarheid een impuls geven.

Dit sluit aan bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie en de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2022. Dit pakken we in Doetinchem voortvarend op. We zijn bezig met de vertaling van de gebiedsvisies naar één omgevingsvisie voor heel Doetinchem. Daarbij kijken we meer integraal naar de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet vraagt om een andere houding en nieuwe vormen van samenwerking tussen inwoners, bedrijven en overheid bij totstandkoming van plannen en beleid. Daarbij is de (digitale) informatie voorziening een belangrijke voorwaarde zodat iedereen kan beschikken over dezelfde informatie. Meer betrokkenheid van inwoners is het oogmerk, terwijl inwoners geacht worden ook meer verantwoordelijkheid te nemen voor hun omgeving. Om daartoe te komen, moet er veel geïnvesteerd worden in zorgvuldige processen.

2.4 Ontwikkelingen programma **Organisatie en financiën**

Met de in 2019 in gang gezette organisatieontwikkeling gD2020 bouwen we voort aan een stabiel fundament voor deze werkwijze en onze dienstverlening. Ondanks dat in 2019 het grootste deel van de energie in de keuzerichtingen ging zitten, zijn er met de Vis-dagen (Verantwoordelijkheid en Initiatiefrijke Samenwerking) belangrijke stappen gezet van structuur naar cultuur. De werkwijze van opgaven gestuurd werken wordt verder geïmplementeerd. Om de veelheid aan opgaven adequaat te monitoren en te sturen gaan wij een nieuw informatiesysteem gebruiken, zodat het bestuurlijk ambtelijk samenspel effectiever kan zijn.

Al jaren zetten we in op vergaande digitalisering. Dit maakt dat onze samenleving ten gevolge van de coronacrisis niet volledig tot stilstand komt. We zijn massaal overgestapt op thuiswerken, videobellen en online bestellen. De kracht van digitale connectiviteit en de digitale infrastructuur lijkt nu pas echt naar voren te komen en daarmee ook het belang. Immers, in landen die minder stevig hebben geïnvesteerd in hun digitale infrastructuur als de Verenigde Staten, Italië en Griekenland zien we dat de (economische) impact van de coronacrisis nog een stuk groter is. Het moge duidelijk zijn dat investeringen in digitalisering de impact van deze crisis mitigeren.

Binnen Doetinchem hebben we al ingezet op de ontwikkeling van digitaal samenwerken, binnen onze organisatie, maar ook met onze ketenpartners. Deze ontwikkeling is nu versneld ingezet en zal de komende jaren verder uitgebreid worden. Het digitaal samenwerken ondersteund daarbij ook het flexibele, tijd en plaats onafhankelijk werken.

Tegelijkertijd levert dit nieuwe vraagstukken op. Europol bracht begin april een rapport uit dat schetst hoe digitale dreigingen en desinformatie zijn toegenomen. Iedereen is toegewezen op digitaal werken, maar niet iedereen is even digitaal vaardig. Bewustwording van informatieveiligheid organiseren we bijeenkomsten en intranetberichten. We implementeren beveiligd mailen voor het veilig delen van (privacy)gevoelige informatie.

In het aanpakken van deze nieuwe vraagstukken is de rol van data cruciaal. We zien nu dat de regering en het RIVM op basis van actuele en kloppende data afwegingen maken, maatregelen treffen en bijstellingen maken wanneer de cijfers daar aanleiding toe geven. Dat is datagedreven werken anno 2020. Deze werkwijze kan en zou veel vaker moeten worden gehanteerd – ook buiten crisistijd. Wat we nu leren van de crisis, is dat de toegankelijkheid van de benodigde data voor de opgave waar we voor staan niet altijd even goed is. Het is een moeizaam proces om de juiste datasets bij elkaar te krijgen, waarbij veel tijd en inspanning verloren gaan. Binnen het regionale project DataLab Go onderzoeken we de mogelijkheden om gemeente overstijgende vraagstukken als armoedebestrijding samen op te pakken.

Uitgangspunt is dat we aansluiten bij de landelijke digitale infrastructurele ontwikkelingen en deze gebruiken voor onze eigen bedrijfsvoering en onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers.

De verschillende verbonden partijen claimen aanvullende bijdragen van deelnemende gemeenten ter dekking van oplopende tekorten in hun begroting. Deze leiden tot nadelen in het financieel meerjarenperspectief en daarmee samenhangend tot een negatief effect op de ontwikkeling. Bij de

keuzerichtingen is al aangegeven dat in de AB's en DB's van de GR'en krachtig wordt ingezet op taakstellen de bezuinigingen voor de verschillende instellingen.

In onze gemeentebegroting hebben we budget beschikbaar voor indexering en areaaluitbreiding. Dit budget is bedoeld om loon- en prijsstijgingen van onze budgetten op te vangen en gestegen lasten door volume- en areaaluitbreiding te dekken. Door de ontwikkelingen op loon- en prijsgebied in het sociaal domein, de verbonden partijen en in relatie tot onze eigen loonstijging lijkt dit budget niet langer toereikend. Voor de begroting 2020 worden de consequenties, mede op basis van het bruto binnenlands product (bbp) ontwikkeling in de meicirculaire in beeld gebracht.

Op financieel gebied komt er een nieuwe Financiële Verhoudingswet aan. Deze heeft een herijking van het gemeentefonds tot gevolg. Vanaf maart 2019 is onderzoek gedaan naar de verdeling van het gemeentefonds. Dit onderzoek is uitgevoerd in twee delen (percelen): het sociaal domein en het klassieke deel van het gemeentefonds. De onderzoeken richtten zich op het maken van verdeelformules die zo goed mogelijk aansluiten bij de noodzakelijke kosten van gemeenten op de verschillende onderdelen van het takenpakket. In een brief van 26 februari 2020 heeft minister Knops de Tweede Kamer geïnformeerd over de nieuwe verdeling van het gemeentefonds. In de brief meldt de minister dat de nieuwe verdeling een herverdeling van middelen naar grotere gemeenten zou betekenen. Een verdere uitwerking van de modellen is dan ook noodzakelijk en de uitvoering ervan zal worden uitgesteld naar het uitkeringsjaar 2022.

De afgelopen tijd is door het onderzoeksbureau AEF ook gewerkt aan een nieuw objectief verdeelmodel voor beschermd wonen. Het uitstel op de andere verdeelmodellen heeft geen gevolgen voor het tijdpad beschermd wonen. De taak en de bijbehorende middelen gaan van centrumgemeenten naar alle gemeenten. Er is sprake van een geleidelijke invoering vanaf 2022. De doordecentralisering beperkt zich tot nieuwe cliënten en er is sprake van een ingroeipad van 10 jaar. Het objectieve verdeelmodel, is in tegenstelling tot het historische, op aanbod gefinancierde, verdeelmodel, gebaseerd op een model op basis van objectieve maatstaven Definitieve besluitvorming door de Tweede Kamer over de invoering vindt dit najaar plaats. Vooruitlopend daarop worden geen verdeelmodellen in de meicirculaire verwerkt.

3. Aanmeldingen per programma

Zowel in de inleiding als in het voorgaande hoofdstuk zijn de nieuwe autonome ontwikkelingen geschetst. Deze ontwikkelingen, maar ook andere relevante ontwikkelingen die zich hebben gemanifesteerd na het vaststellen van de begroting 2020 moeten we financieel gezien vertalen in deze kadernota. In een aantal gevallen bent u via een raadsmededeling of een raadsvoorstel hierover al geïnformeerd genomen, maar is de dekking nog niet (structureel) in de begroting verwerkt. Per programma worden de aanmeldingen aan u voorgelegd.

3.1 Aanmeldingen programma Doetinchem centrumstad

1. Extra bijdrage VNOG 2021: € -160.000 Structureel

Wat is de ontwikkeling?

In de Keuzerichtingen bij de begroting 2020 is ervan uitgegaan dat gD vanaf 2020 ongeveer € 150.000 extra zou moeten bijdragen aan de VNOG. Uit de toekomstvisie van de VNOG blijkt dat we aanvullend structureel vanaf 2020 circa € 310.000 moeten bijdragen aan de VNOG. Dat betekent nog een extra bijdrage van circa € 160.000 structureel. De gemeenteraad is geïnformeerd over de toekomstvisie van de VNOG.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

De gemeente heeft als regiegemeente taken uitbesteed aan verbonden partijen om een effectieve en efficiënte uitvoering te realiseren. De taken van de VNOG dragen bij aan de veiligheid van onze inwoners.

2. Bibob beleid 2021: € -41.000 Structureel

Wat is de ontwikkeling?

Veranderde regelgeving zorgt voor een uitbreiding van onderzoeksgebieden in het kader van de wet bevordering integriteitsbeoordelingen. Doel is ondermijning terug te dringen. Doetinchem voert nu als enige gemeente in de regio een beperkt beleid.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan ons doel van Doetinchem als veilige gemeente.

3. Inzet dierenwelzijn. Aanvulling op Keuzerichting nr. 6 2021: € -7.000 Structureel

Wat is de ontwikkeling?

In regionaal verband worden onderhandelingen voorbereid voor een langlopend contract met Dierencentrum Achterhoek (DCA). Bedoeling van die langere looptijd is om noodzakelijke verbetering van de huisvesting mogelijk te maken en de prijs per inwoner te gaan indexeren. DCA heeft daarvoor een offerte aangeboden. De huidige subsidie is onrealistisch laag doordat sinds 2013 niet meer geïndexeerd is. Dus het mag op voorhand uitgesloten worden geacht dat de onderhandelingen kostenneutraal uitpakken. Zoals het er bij het opstellen van dit stuk naar uitzag, moet er rekening gehouden worden met een stijging tussen de 9,5 en 24,6%, zijnde het verschil tussen het openingsbod van de deelnemende regiogemeenten en de offerte van DCA. In geld betekent dit voor Doetinchem een stijging tussen (ongeveer) 7.000 en 18.000 euro voor 2021 met daarna een jaarlijkse indexering conform CPI. Overigens heeft DCA bij alle deelnemende gemeenten bezwaarschriften ingediend tegen de beschikkingen voor dit jaar. De procedure is opgeschort lopende de onderhandelingen, maar kan dus voor 2020 ook nog een verhoging van enkele duizenden euro's betekenen.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Noodopvang van dieren betreft een wettelijke taak in het kader van veiligheid ter voorkoming van overlast en draagt bij aan dierenwelzijn.

4. Krediet brug Akkermansbeek bij rijksweg 2021: € -5.000 *Structureel*

Wat is de ontwikkeling?

Op de grens met de gemeente Oude IJsselstreek ligt een brug. Deze brug is waarschijnlijk gebouwd in de periode 1930-1940 en dringend aan groot onderhoud toe.

In 2012 heeft het Waterschap WRIJ de waterlegger geactualiseerd en vastgesteld.

In deze waterlegger heeft het WRIJ het beheer en onderhoud bij de gemeente Oude IJsselstreek neergelegd. Hier heeft gemeente Oude IJsselstreek bezwaar tegen gemaakt omdat volgens hun gegevens de brug bij WRIJ in beheer en onderhoud is. Gemeente Oude IJsselstreek en Doetinchem delen de onderhoudskosten die op de grens van de gemeenten liggen. Omdat de Rijksweg vroeger van het Rijk was, is Rijkswaterstaat als vierde partij betrokken. Deze vier partijen zijn al sinds lange tijd met elkaar in dispuut wie nu eigenlijk verantwoordelijk is voor het groot onderhoud dat vanwege onveiligheid z.s.m. moet plaatsvinden: diverse documenten spreken elkaar tegen of zijn meervoudig uitlegbaar. De totale kosten bedragen circa 400.000 euro ex BTW. Er is nu een ambtelijke lijn vastgesteld (die ook door onze portefeuillehouder Buha en verkeer wordt gedeeld) om de kosten tussen deze 4 partijen gelijkelijk te verdelen. Rijkswaterstaat stelt hiervoor een contract op, dat zodra deze gereed is aan de verschillende besturen zal worden voorgelegd ter accordering. De bijdrage van Doetinchem zou dan komen op 98.250 euro ex BTW. Af te schrijven in 40 jaar rente 2,5%, kapitaallasten totaal € 5.000 structureel.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan ons doel van Doetinchem als bereikbare gemeente.

5. Herinrichting Wijnbergseweg-Doetinchemseweg 2021: € -5.000 *Structureel*

Deze aanmelding heeft een relatie met Keuzerichting nr 8

Wat is de ontwikkeling?

De Doetinchemseweg en Wijnbergseweg zijn wegen die niet voldoen aan de eisen die gesteld zijn in het wegategoriseringsprogramma. Gemeente Montferland pakt op dit moment deze weg aan en het ligt voor de hand dat wij op dit moment de in Doetinchem aansluitende weg oppakken. De Doetinchemseweg en Wijnbergseweg zijn nog altijd 50 km/uur wegen terwijl ze 30 km/uur zouden moeten zijn. Het huidige (betegelde) fietspad aan de Wijnbergseweg moet door wortelopgroei regelmatig her-bestraat worden. Voor deze ontwikkeling is een voorbereidingskrediet nodig van € 100.000. Dit bedrag zal worden besteed aan het maken van een Definitief Ontwerp, bestek met tekeningen en een begroting van de uitvoeringskosten. Op een later moment wordt een uitvoeringskrediet aangevraagd bij de Raad. Op dat moment zijn ook de kosten van uitvoering en dekking in beeld.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan ons doel van Doetinchem als bereikbare gemeente.

6. Doorfietsroute Wehl-Doetinchem 2021: € -70.000 *Structureel*

Deze aanmelding heeft een relatie met Keuzerichting nr 8

Wat is de ontwikkeling?

Doorfietsroute Doetinchem-Wehl (voorheen snelfietsroute) tussen Gentiaanveld en Bleeksestraat over een lengte van 1,7 kilometer, parallel aan het spoor. De investeringen bedragen:

- Aanlegkosten tussen de 815.000 en 905.000 euro
- Grondverwerving tussen de 110.000 en 130.000 euro
- Bestemmingsplan-aanpassing incl. onderzoeken 50.000 euro
- Bewegwijzering en aanvullingen op bestaande aansluitingen 25.000 euro

Totaal een bedrag van 1.000.000 euro tot 1.100.000 euro. Een deel van dit bedrag is subsidiabel bij de provincie. De route staat namelijk op een provinciaal lijstje. De route is mn voor school- en woonwerk verkeer bedoelt. In dit geval ook vanuit Doetinchem naar het nieuwe A18 bedrijventerrein.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan ons doel van Doetinchem als bereikbare gemeente.

7. Werkbudget Mobiliteit	2021: € -25.000	Structureel
---------------------------------	------------------------	--------------------

Wat is de ontwikkeling?

In de bezuinigingsronde van 2019 is gekozen om mobiliteitsprojecten vanaf 2021 voortaan apart aan te melden en hier niet een aparte bestemmingsreserve voor te handhaven. We zien dat veelal regionale projecten voortvarend opgepakt worden waarbij ook een financieel beroep gedaan zal worden op onze gemeente. Het gaat om onderzoeken voor bijvoorbeeld de challenge duurzame mobiliteit, het MaaS project voor slimme en fijnmazige bereikbaarheid. Deze projecten hebben een directe relatie hebben met de leefbaarheid in onze gemeente. Voor dergelijke projecten is een werkbudget nodig om mee te kunnen doen met de initiatieven in de regio. Een werkbudget is een randvoorwaarde voor onze positie als centrumstad.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan ons doel van Doetinchem als centrumstad van de Achterhoek en aan een goed bereikbare gemeente.

3.2 Aanmeldingen programma **Sterke samenleving**

8. Verhoging gemeentelijke bijdrage voor ontwikkeling publieke streekomroep Achterhoek	2021: € 0	Structureel
---	------------------	--------------------

Wat is de ontwikkeling?

Financiering van (de ontwikkeling naar) een Publieke Streekomroep voor de Achterhoek vraagt om een verhogingen van de huidige bijdrage van het Rijk aan de Lokale Publieke Omroep van 1,31 per huishouden naar 1,25 per inwoner. Dit zou voor ons een bijdrage van € 40.000 betekenen. De financiering van de toekomstige Streekomroep is nog onzeker. In meer gemeenten is het de vraag of zij wél deze wijziging naar 1,25 euro per inwoner gaan doorvoeren. Gezien de financiële positie van de gemeente in combinatie met de gevolgen van de coronacrisis is het voorstel te zoeken naar een oplossing die niet leidt tot een verhoging van deze bijdrage.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan ons doel dat de inwoners van Doetinchem actief betrokken zijn.

9. Uitvoerings- en transformatieplan Buurtplein	2021: € -200.000	Incidenteel
--	-------------------------	--------------------

Wat is de ontwikkeling?

Buurtplein voert voor de gemeente Doetinchem de wettelijke taken uit op het gebied van de Jeugdwet en de Wmo 2015. Vanaf 2020 doet Buurtplein dat op basis van een nieuwe opdrachtovereenkomst, waarin een hernieuwde focus en taakopvatting zijn opgenomen (zie ook raadsmededeling 2020-24). Om deze nieuwe opdracht goed uit te kunnen voeren zal Buurtplein als organisatie moeten veranderen, maar ook een andere focus moeten leggen op de inhoudelijke werkwijze en aanpassing van bestaande processen. Dat heeft consequenties voor de bedrijfsvoering van Buurtplein, op het gebied van huisvesting en ICT, maar op het gebied van personele inzet. In 2020 wordt hiermee gestart. De incidentele investeringen die hiervoor nodig zijn werken met name op het gebied van de transformatie van de personele inzet door in de begroting van Buurtplein. Buurtplein beschikt niet over (voldoende) reserves om deze investeringen zelf te bekostigen. Gelet op het grote maatschappelijk belang dat gepaard gaat met de opdracht van Buurtplein en de historie ten aanzien van de connectie met de gemeente Doetinchem, ligt het in de rede dat de gemeente Doetinchem als opdrachtgever hiervoor additionele middelen ter beschikking stelt. Er bestaat het risico dat er mogelijk aanvullende kosten kunnen voortvloeien op basis van deze veranderingen. Hiervoor is in het overzicht van de financiële risico's een risico opgenomen.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan het in balans brengen van in- en uitgaven voor de budgetten sociaal domein (opgave Taskforce) en verbetering van de toegang tot zorg en ondersteuning voor inwoners.

10. Gemeentelijke bijdrage aan GGD NOG 2021: € -90.000 *Incidenteel*

Wat is de ontwikkeling?

Op basis van de vastgestelde begroting van de GGD is onze gemeentelijke bijdrage vanaf 2021 € 90.000 hoger dan beschikbaar is in onze gemeentebegroting. De afwijking wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een indexeringspercentage dat hoger is dan die in onze gemeentebegroting. Daarnaast is het aantal inwoners van onze gemeente gestegen, op basis waarvan wij onze bijdrage betalen.

In de zienswijze op de Uitgangspuntennota GGD 2021 heeft de raad gevraagd om krachtig in te zetten op taakstellende bezuinigingen. Meerdere gemeenten reageerden op vergelijkbare wijze. De GGD bereidt daarom de takendiscussie voor t.b.v. kostenbesparingen. Deze richt zich op inhoud en omvang takenpakket, overhead, efficiëntie en de uitdaging om de GGD robuust te houden. De takendiscussie zal leiden tot gezamenlijke keuzes. De implementatie van de keuzes heeft gevolgen voor de programmabegroting 2022 van de GGD.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

De gemeente heeft als regiegemeente taken uitbesteed aan verbonden partijen om een effectieve en efficiënte uitvoering te realiseren. De taken van de GGD NOG dragen bij aan het bieden van de juiste vorm van zorg aan onze inwoners.

11. Correctie van Keuzerichting nr. 64 Voorlichting, onderzoek en inspectie over asbestsanering 2021: € -25.000 *Structureel*

Wat is de ontwikkeling?

Het betreft een incidenteel budget, dat in de Keuzerichtingen ten onrechte als structureel is aangemerkt. Dat wordt nu alsnog gecorrigeerd.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan ons doel dat inwoners veilig zijn en aan de gezondheid van onze inwoners.

12. Plan van aanpak Diversiteitsbeleid: Werkbudget 2021: € -10.000 *Incidenteel*
2022: € -10.000 *Incidenteel*
2023: € -10.000 *Incidenteel*

Wat is de ontwikkeling?

In Doetinchem vinden we het belangrijk dat je mag zijn wie je bent of wilt zijn. Diversiteit komt tot uiting in aspecten zoals leeftijd, nationaliteit, geslacht, geloof of seksuele geaardheid. Om diversiteit te bevorderen is zowel in het Coalitieakkoord 2018-2022 als in de gemeentebegroting 2019 afgesproken dat Doetinchem een bijdrage gaat leveren aan het bevorderen van diversiteit en inclusie in de samenleving. Dat doen we door middel van een *plan van aanpak Diversiteitsbeleid - Divers in Doetinchem*. Om dit plan ook echt uit te kunnen voeren is een werkbudget nodig, o.a. voor een fonds waar personen of instellingen aanspraak op kunnen maken als zij diversiteit binnen hun organisatie bevorderen, of een positieve bijdrage leveren aan de diversiteit binnen de gemeente Doetinchem. Vooral nog wordt hiervoor een incidentele aanmelding gedaan van € 10.000 voor 2021, 2022 en 2023.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij dat iedereen, hoe verschillend ook, kan meedoen en zich veilig kan voelen.

13. Sportservice 2021: € -35.000 *Structureel*

Wat is de ontwikkeling?

De subsidie aan Sportservice Doetinchem wordt toegekend voor reguliere activiteiten, buurtsportcoaches, jongeren gezond op gewicht en meer bewegen door ouderen. Naast de jaarlijkse indexering wordt rekening gehouden met de beschikbaar gestelde rijksmiddelen voor buurtsportcoaches. Bij de subsidieaanvraag 2020 door Sportservice Doetinchem is gebleken dat ons beschikbaar budget voor een bedrag van € 35.000 ontoereikend is om de aanvraag volledig te kunnen honoreren. Reden is dat de bijstelling van onze begroting voor Sportservice in 2018 was gebaseerd op een verkeerde aanname van de beschikbaar gestelde rijksmiddelen.

Er is derhalve geen sprake van nieuw beleid. Reparatie van deze omissie (€ 35.000) is noodzakelijk gezien de betrokkenheid van Sportservice Doetinchem bij ontwikkelingen rondom het lokaal sportakkoord en de preventieagenda.

Aan welk(e) doel/opgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit ondersteunt het preventiebeleid en draagt bij aan het welzijn van onze inwoners.

14. Saza in Sportbedrijf 2021: € -200.000 *Incidenteel*

Wat is de ontwikkeling?

Wanneer de keuze wordt gemaakt om Saza toe te voegen aan het sportbedrijf zal er naar alle waarschijnlijkheid een gemeentelijke bijdrage worden gevraagd. Indicatief gaat het om een onderhoudsbijdrage van € 106.000 en een exploitatietekort van circa € 80.000, totaal afgerond circa € 200.000 structureel. In het komende halfjaar wordt geanalyseerd of er verbeteringen mogelijk zijn ten opzichte van de huidige exploitatie. In 2021 is het te vroeg om te verwachten dat de vermeende synergievoordelen bij een opname in het toekomstig Sportbedrijf zullen leiden tot terugdringen van tekorten. Dan zal wel duidelijk worden wat de effecten zijn. Vanaf 2022 wordt dit wel in de risicoreserve opgenomen.

Aan welk(e) doel/opgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan toekomstbestendig en robuust maken van ons sportlandschap.

15. BUIG 2021: € -1.198.000 *Structureel*

Wat is de ontwikkeling?

Laborijn voert voor onze gemeente de Participatiewet uit. Daartoe verstrekt de gemeente bijdragen aan Laborijn voor:

- a. Bijstandsverstrekkingen BUIG en Bbz;
- b. Sociale Werkvoorziening;
- c. Re-integratie;
- d. Bijzondere bijstand;
- e. Indirecte kosten.

De vergoeding voor de onderdelen genoemd onder b tot en met e zijn veelal overeenkomstig de daarvoor beschikbaar gestelde rijksmiddelen c.q. begroting van Laborijn uitbetaald. De uitgaven en inkomsten op het BUIG-budget worden verrekend met de individuele gemeenten die dit hebben ondergebracht bij Laborijn.

Door een lagere rijksbijdrage van en een bijstelling van de prognose van de te verstrekken uitkeringen ontstaat er per saldo een nadeel van € 1.182.000 ten opzichte van de begroting 2020 van Laborijn. Dit resulteert per saldo voor gD in een verwacht nadeel van € 1.367.000. Analoog aan de eerste kwartaalrapportage 2020 van Laborijn (Q1 2020) sluit ook de begroting 2021 van Laborijn ten opzichte van onze begroting met een nadelig saldo. Het nadelig saldo bedraagt € 1.198.000.

Aan welk(e) doel/opgave draagt de ontwikkeling bij?

Vergroten financiële zelfredzaamheid en de uitstroom naar een baan.

16. Deelnamesubsidie: uitstel bezuiniging Keuzerichting nr. 31 2021: € -90.000 *Incidenteel*

Wat is de ontwikkeling?

In de 'Keuzerichtingen bezuinigingen gD 2019-2023' is de subsidieregeling deelnamesubsidie opgenomen met een structurele bezuiniging van € 90.000, zo'n 35% van het totale budget. De coronacrisis en de daaropvolgende maatregelen heeft het verenigingsleven onder druk gezet. Inkomsten zijn vrijwel volledig weggevallen en ook het ledenbestand staat onder druk.

Er zal voorlopig geen uitvoering worden gegeven aan het participatietraject met verenigingen om een invulling te geven aan de bezuiniging op de deelnamesubsidie. Het doorvoeren van een bezuiniging op een moment dat verenigingen gebukt gaan onder de gevolgen van de crisis conflicteert met onze inzet om het verenigingsleven door de crisis te helpen.

Door de bezuiniging van € 90.000 op de deelnamesubsidie voorlopig uit te stellen geeft de gemeente Doetinchem verenigingen een stuk zekerheid. Het zorgt ervoor dat er naast de vele uitdagingen niet nog een (financiële) uitdaging bijkomt. Daarnaast geeft het de gemeente de mogelijkheid om het participatietraject zorgvuldig vorm te geven en te werken aan een nieuwe subsidieregeling die aansluit bij beleidsdoelstellingen en verenigingen.

Aan welk(e) doel/opgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan het welzijn van onze inwoners.

3.3 Aanmeldingen programma **Veranderende leefomgeving**

17. Applicaties voor de Omgevingswet 2021: € -30.000 *Structureel*

Wat is de ontwikkeling?

De huidige applicaties voor vergunning, toezicht en handhaving en omgevingsplan zijn niet geschikt voor de ondersteuning van de Omgevingswet en voldoen niet aan de wettelijke eisen.

De aanmelding vloeit voort uit het raadsbesluit van 5 maart 2020.

Aan welk(e) doel/opgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan het invoeren van de omgevingswet waarbij het samen met de burgers ontwikkelen van onze leefomgeving .

18. Nieuwe taken milieu en water als gevolg van invoering Omgevingswet 2021: € -74.000 *Structureel*

Wat is de ontwikkeling?

De aanmelding bestaat uit twee onderdelen nl. € 70.000 voor een medewerker milieu en water (0,5 fte) en € 4.000 als dekking voor het beheer van omgevingsvisie.

Deze aanmelding is een gevolg van de Omgevingswet als zodanig. Met de invoering van de Omgevingswet krijgt de gemeente namelijk nieuwe milieutaken. De volgende vakgebieden vallen in deze aanmelding onder milieu: water/klimaat; geluid; geur; gezondheid; lichthinder; luchtkwaliteit, milieuzonering, externe veiligheid, trillingen, uitkomsten Plan-MER.

De huidige verwachting is dat met name de thema's bodem, water/klimaat en geluid meer tijd vragen dan de overige milieuthema's. Een grote verandering binnen het werkveld milieu is de nieuwe rol van de gemeente voor het bodembeheer. Voor dit thema geldt dat de gemeente nagenoeg alle bodemdossiers overgedragen krijgt van de provincie. De gemeente wordt onder de Omgevingswet 'het' bevoegd gezag voor bodembeheer.

Aan welk(e) doel/opgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan het invoeren van de omgevingswet en het belang van een duurzame invulling van onze leefomgeving.

19. Invoering Omgevingswet 2021: € -575.000 *Incidenteel*

Wat is de ontwikkeling?

De Omgevingswet treedt per 1 januari 2022 in werking. De middelen die voor 2021 nodig zijn, worden voornamelijk benut voor bekostiging van capaciteit. Dit betreft enerzijds planologische capaciteit voor het maken van een omgevingsplan (1,5 fte: € 206.250), anderzijds capaciteit voor het tijdig op orde krijgen van de processen/formats ten behoeve van vergunningverlening, toezicht en handhaving (eveneens 1,5 fte). Aanvullend zijn nog middelen nodig voor onder meer projectondersteuning, het onderhouden van de website en het anticiperen op toekomstige milieutaken (waaronder het maken van beleid per milieuthema en het opzetten en formaliseren van samenwerking met ketenpartners).

Aan welk(e) doel/opgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan het opstellen van een omgevingsvisie in samenspraak met de Doetinchemse samenleving ten behoeve van de tijdige en adequate invoering van de Omgevingswet.

20. Voorbereidingswerkzaamheden Commissie Ruimtelijke kwaliteit 2021: € -50.000 *Incidenteel*

Wat is de ontwikkeling?

Een commissie Ruimtelijke kwaliteit is niet direct verplicht vanuit de Omgevingswet, alleen een commissie voor advisering over Rijksmonumenten verplicht. Ruimtelijke kwaliteit vinden wij van groot belang omdat we zo ook invulling geven aan een aantal gemeentelijke doelen, zoals klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulair bouwen. Ons doel is daarom een toetsingskader op te stellen die wij gebruiken bij het beoordelen van plannen om invulling te geven aan de ruimtelijke kwaliteit als alternatief voor een commissie.

Aan welk(e) doelloopgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan de invulling van een leefomgeving die ondersteunend is aan de vitaliteit van bewoners in wijken en dorpen.

21. Verduurzaming woningvoorraad 2021: € -250.000 *Incidenteel*

Wat is de ontwikkeling?

Woningcorporatie start in 2020 met de grootschalige renovatie en verduurzaming van woningen in Overstegen. Doel is de woningen zodanig te verbeteren dat ze aargasvrijready zijn en dus op een later moment relatief eenvoudig (en goedkoop) van het gas kunnen worden afgehaald. Het project beslaat in totaal 290 woningen in het 'plattedakendorp'. Sité bezit daar 240 woningen. De overige 50 woningen zijn particulier bezit, die ooit ook bezit van Sité waren, maar in het verleden zijn verkocht. Er is dus sprake van versnipperd bezit. Sité start eind 2020 met de renovatie van woningen in rijtjes die volledig in bezit zijn van Sité. In 2021 (en wellicht 2022) komen rijtjes aan de beurt met versnipperd bezit. gD en Sité willen gezamenlijk onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de particuliere woningeigenaren, veelal minder financieel draagkrachtig, mee te laten liften met de verduurzaming door Sité, zodat zowel de huurwoningvoorraad als de particuliere koopwoningvoorraad kwalitatief wordt verbeterd. Het laten meeliften van particuliere woningeigenaren brengt kostenvoordelen met zich mee. Het vraagt een gezamenlijke (financiële) inzet van alle betrokken partijen. Verwacht wordt dat de kosten die niet zullen kunnen worden terugverdiend door lagere energielasten, ondanks de kostenvoordelen van de gezamenlijke aanpak, rond € 8.500 per woning zullen liggen. Hoewel een concretere uitwerking van die (financiële) inzet per partij nog moet plaatsvinden, wordt voorgesteld om € 250.000 voor dit project te reserveren als bijdrage van de gemeente Doetinchem. Dit is gebaseerd op een richtbedrag van € 5.000 per woning in Overstegen. Dit zal deels worden ingezet ten behoeve van intensieve communicatie naar bewoners en ten behoeve van ontzorging van de woningeigenaren in het renovatieproces. Het Energieloket speelt hierin een centrale rol. Daarnaast wordt onderzocht of er subsidiemogelijkheden zijn. Een aantal subsidiemogelijkheden lijken kansrijk als daar cofinanciering van de gemeente tegenover staat, ook hiervoor is deze aanmelding de basis.

Aan welk(e) doelloopgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan het verkleinen van onze ecologische voetafdruk.

22. Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) 2021: € -185.000 *Structureel*

Wat is de ontwikkeling?

Op basis van de door ODA ingediende begroting 2021 moet rekening gehouden worden met een aanmelding van ca € 185.000. Afgelopen jaren is incidenteel financieel bijgestuurd, de kosten (b)lijken structureel te zijn.

Al enkele jaren zien we een trend dat Doetinchem meer vraagt van ODA dan geraamd. Daarbij speelt ook dat een aantal handavingsprocedures intensief en tijdrovend zijn. ODA hanteert een systeem van outputfinanciering waarin de bijdrage per gemeente afhankelijk is van de gevraagde producten. Verder zijn er ook een aantal wettelijke bepalingen aangescherpt waardoor meer inzet van de ODA noodzakelijk is. Deze ontwikkeling is de laatste jaren zichtbaar en steeds via een "incidentele " aanmelding opgelost. Nu er sprake is van een structurele lijn wordt voorgesteld ook in structurele zin dit bedrag op te nemen in de kadernota.

Wel blijven de gemeentelijke vertegenwoordigers in het dagelijks bestuur de Omgevingsdienst oproepen zich verder in te spannen om kosten te besparen en de bedrijfsvoering te flexibiliseren.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

De gemeente heeft als regiegemeente taken uitbesteed aan verbonden partijen om een effectieve en efficiënte uitvoering te realiseren. De taken van ODA dragen bij aan een veilige leefomgeving.

23. Eikenprocessierups en andere exoten 2021: € -210.000 *Structureel*

Wat is de ontwikkeling?

De eikenprocessierups vraagt in sterk toenemende mate aandacht van zowel Buha bv (de bestrijding van de eikenprocessierups) als ook van de kernorganisatie. Het afgelopen jaar laat zien dat ook de kernorganisatie zwaar wordt belast. Te denken valt hierbij aan bezwaar- en beroepsprocedures, klachtbehandeling, emotionele gesprekken met burgers, interne overleggen. Gezien de ontwikkeling van de overlastervaringen van afgelopen jaar is de aanmelding voor de kadernota in meerdere opzichten redelijk en noodzakelijk.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan een veilige leefomgeving en de volksgezondheid.

24. Stijgende kosten afvalverwerking 2021: € 0 *Structureel*

Wat is de ontwikkeling?

Vanaf mei 2021 wordt er verbrandingsbelasting van € 32,15 per ton gerekend voor het restafval van de bewoners van Doetinchem. Bij ongewijzigd beleid leidt dit tot een verhoging van de verwerkingskosten voor restafval van € 322.000 voor 2021 en dat komt bij de reeds in de bestuurlijke monitor aangegeven structurele kosten ad € 484.000. In het nieuwe grondstoffenplan zal deze stijging van de kosten afgezwakt kunnen worden door te kiezen voor een andere inzamelmethode. Besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden. De voorziening afval verwerking kan deze structurele tekorten niet opvangen. Er zal daarom gezocht worden naar kostenbesparingen of extra inkomstenbronnen. Naar verwachting zal het echter nodig blijken om de afvalstoffenheffing te verhogen. Bij een in 2020 begrote opbrengst van € 6 mln. levert 1% stijging een structurele meeropbrengst van 60.000. Hiervoor komen nadere voorstellen bij de begroting 2021.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

De leefomgeving laten we mooier achter dan we deze aantreffen in het belang van een duurzame toekomst

3.4 Aanmeldingen programma **Organisatie en financiën**

25. Correctie op Keuzerichting nr. 73 Omvang bestuurskosten 2022: € -250.000 *Structureel*

Wat is de ontwikkeling?

Het College heeft bij besluit van 17-3-2020 een heroverweging gemaakt van de eerder gedane aanmelding in de Keuzerichtingen.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Deze correctie past bij een verantwoord financieel begrotingsbeleid.

26. Begrotingscorrectie RMC 2021: € -350.000 *Structureel*

Wat is de ontwikkeling?

Bij het opstellen van de jaarrekening 2019 is geconstateerd dat bij de herverdeling van de loonsom ten gevolge van de organisatieontwikkeling per abuis de loonsom voor het Regionaal Meld en Coördinatiepunt vroegtijdig schoolverlaters onjuist is verwerkt.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan een ambtelijke bezetting die past bij de taken en ambities.

27. Knelpunten omzettaakstelling en generatiepact 2021: € -280.000 *Structureel*

Wat is de ontwikkeling?

Onze organisatie werkt in haar loonsom met een omzettaakstelling. Als er sprake is van projectwerk wordt de loonsom bekostigd uit de opbrengst van ruimtelijke projecten. Deze omzet dekt de loonsom van het personeel dat voor deze projecttaken wordt aangetrokken. Bij enkele functiewijzigingen zijn bij het verplaatsen van formatie ten onrechte geen aanpassingen gedaan in de omzettaakstelling, daardoor is een tekort ontstaan.

Met de invoering van het generatiepact is een situatie ontstaan dat medewerkers minder werken, tegen een aangepast salaris en eventueel pensioenopbouw. Er is echter geen voorziening getroffen om de omzettaakstelling aan te passen op het moment dat een medewerker gebruik heeft gemaakt van deze regeling.

Het generatiepact leidt er tevens toe dat er in de loop van de tijd minder formatie beschikbaar is. Waar mogelijk proberen we dat op te vangen met het verschuiven van taken. De instroom in deze regeling loopt door tot 2026.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan een ambtelijke bezetting die past bij de taken en ambities.

28. Hogere inwonersbijdrage Regio Achterhoek door toename inwoners 2021: € -15.000 *Structureel*

Wat is de ontwikkeling?

Door een toename van de inwoners wordt er een hogere bijdrage gevraagd t.o.v. de begroting. Totaal benodigd is € 396.000 terwijl € 381.000 in de gemeentebegroting beschikbaar is.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

De gemeente heeft als regiegemeente taken uitbesteed aan verbonden partijen om een effectieve en efficiënte uitvoering te realiseren. De taken van de Regio Achterhoek zijn noodzakelijk om de gewenste samenwerking in de regio te faciliteren.

29. Vervallen dividenduitkering Vitens 2021: € -110.000 *Structureel*

Wat is de ontwikkeling?

Vanaf 2020 wordt door Vitens geen dividend meer uitgekeerd als gevolg van omvangrijke investeringsopgaven. De geraamde dividenduitkering van € 110.000 komt te vervallen.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Deze ontwikkeling is een autonome ontwikkeling als gevolg van deelnames in het verleden.

30. Bijstellen dividenduitkering Alliander 2021: € -36.000 *Structureel*

Wat is de ontwikkeling?

In januari 2020 heeft Alliander haar aandeelhouders geïnformeerd over de impact van de verhoogde TenneT-tarieven voor de dividenduitkering van Alliander. In 2020 worden de maximaal toegestane inkomsten van TenneT verhoogd met € 207 miljoen ten opzichte van 2019. Dit leidt tot een verlaging van het bedrijfsresultaat van ongeveer € 58 miljoen en een verlaging van het uit te keren dividend van circa € 20 miljoen. Het advies van Platform Nuval is om voorzichtigheidshalve bij het opstellen van de begroting voor 2021 uit te gaan van een dividenduitkering van circa € 0,48 per aandeel over 2020. Voor gD betekent dit dat de geraamde dividenduitkering van € 414.000 met € 36.000 wordt verlaagd.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Deze ontwikkeling is een autonome ontwikkeling als gevolg van deelnames in het verleden.

31. Vennootschapsbelasting (vpb) 2021: € -34.000 *Structureel*

Wat is de ontwikkeling?

Dit is een belasting over activiteiten die fiscaal gezien winst opleveren. Tot nog toe hebben we de afgesloten reclameconcessies (lichtmasten, abri's) als winstgevendende activiteit geraamd in de gemeentebegroting. Vanaf 2019 moeten we 20% VPB betalen over het voordelig resultaat op deze activiteiten. In de jaarrekening 2019 leidde dit tot een nadelig resultaat op de activiteiten van €

34.000. Omdat we de opbrengsten structureel in de begroting hebben geraamd, moeten we ook rekening houden met de te betalen VPB. In de gemeentebegroting vanaf 2020 is nog geen rekening gehouden met deze lasten.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Deze correctie past bij een verantwoord financieel begrotingsbeleid.

32. Verhoging bijdrage aan VNG voor Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)	2021: € -100.000	Structureel
--	-------------------------	--------------------

Wat is de ontwikkeling?

Het rijk en de gezamenlijke gemeenten (VNG) hebben afspraken gemaakt over de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering van nieuwe technologische ontwikkelingen op het gebied van hun bedrijfsvoering en dienstverlening. Het rijk heeft daarvoor een taakmutatie in de Algemene uitkering Gemeentefonds gedaan voor Doetinchem van € 75.000. De kosten die de VNG aan Doetinchem in rekening brengt bedragen echter € 175.000. Dit, op basis van de besluitvorming in ALV van de VNG. Daarom wordt een structurele aanmelding gedaan van € 100.000.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

De gemeenten trekken gezamenlijk met elkaar op om nieuwe technologische ontwikkelingen in hun bedrijfsvoering en dienstverlening te realiseren.

33. Exploitatielasten informatiesystemen stijgen meer dan de trendmatige verhoging	2021: € -15.000	Structureel
	2022: € -30.000	Structureel
	2023: € -50.000	Structureel
	2024: € -75.000	Structureel

Wat is de ontwikkeling?

Voor de dagelijkse operatie maakt de gemeente gebruik van een stevige informatiearchitectuur. De wettelijke basisregistraties (personen, gebouwen, belastingen) vormen het fundament voor het hele overheidsstelsel. Daarnaast vormen informatiesystemen de ruggengraat voor de bedrijfsvoeringsprocessen (financiën-archivering, internet-dienstverlening).

Begroot voor de exploitatielasten van deze operationele systemen is een bedrag van 1.1 miljoen. Vastgesteld moet worden dat de door de leveranciers berekende exploitatielasten meer stijgen dan de trendmatige gemeentelijke verhoging. Ook komen er met uitbreidingen van de functionaliteit van informatiesystemen, die bijdragen aan efficiëntere werkprocessen of wettelijke eisen, onvoldoende middelen mee voor de exploitatie.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan een gezonde financiële begroting die aansluit op de actualiteit.

34. Loon- en prijsindexatie	2021: € PM	Structureel / Incidenteel
------------------------------------	-------------------	----------------------------------

Wat is de ontwikkeling?

In onze gemeentebegroting hebben we budget beschikbaar voor indexering en areaaluitbreiding. Dit budget is bedoeld om loon- en prijsstijgingen van onze budgetten op te vangen en gestegen lasten door volume- en areaaluitbreiding te dekken. Door de ontwikkelingen op loon- en prijsgebied in het sociaal domein, de verbonden partijen en in relatie tot onze eigen loonstijging lijkt dit budget niet langer toereikend. Voor de begroting 2021 worden de consequenties, mede op basis van de bbp-ontwikkeling in de meicirculaire in beeld gebracht.

Aan welk(e) doelopgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan een gezonde financiële begroting die aansluit op de actualiteit.

35. Organisatieontwikkeling en taakuitbreiding	2021: € -247.000	Structureel
---	-------------------------	--------------------

In 2018 heeft de gemeente de stap gezet om de organisatiestructuur aan te passen als laatste stap in de organisatieontwikkeling passend bij de visie van regiegemeente. Eind 2019 heeft er een evaluatie plaatsgevonden op deze verandering en is duidelijk geworden dat er nog een aantal aanvullende aanpassingen moeten plaatsvinden. Voor een deel is dat met interne verschuivingen en de inzet van

de nog aanwezige vacatureruimte gelukt, maar voor een klein deel niet. Daarnaast is gebleken dat de duurzaamheidsopgave een dermate grote opgave is dat aanvullende capaciteit noodzakelijk is om de gestelde doelen te realiseren. Tevens heeft de Taskforce Sociaal Domein aan het licht gebracht dat continue sturing op de kosten structureel extra capaciteit vraagt. De gevraagde ontwikkeling bedraagt op jaarbasis € 247.000.

In de nieuwe organisatiestructuur heeft concerncontrol een separate plek gekregen. Mede in het licht van de vanaf 2021 ingaande rechtmatigheidsverantwoording door het college en de noodzaak om de interne controle te versterken wordt op dit moment bezien of en hoe dit past binnen de bestaande formatie ofwel dat bij de begroting een extra formatieverzoek noodzakelijk zal blijken.

Aan welk(e) doel/opgave draagt de ontwikkeling bij?

Dit draagt bij aan een ambtelijke bezetting die past bij de taken en ambities.

36. Verplichtingenadministratie

2021: € PM

Structureel

Wat is de ontwikkeling?

Momenteel loopt naar aanleiding van advisering van de accountant een project naar de mogelijkheden van een verplichtingenadm. Naast procesveranderingen is een informatiesysteem nodig. Bereikt wordt dat we in de volle breedte beter in control zijn

Aan welk(e) doel/opgave draagt de ontwikkeling bij?

-

4. Financiële positie gemeente Doetinchem 2020 – 2024

4.1 Financiële uitgangspunten in de kadernota 2021 en begroting 2021

In de gemeentebegroting hanteren we de volgende twee financiële uitgangspunten:

1. Een structureel sluitende begroting en een gezond meerjarenperspectief

Structureel sluitend wil zeggen dat we ervoor zorgen dat langjarige uitgaven ook worden gedekt door langjarige inkomsten.

2. Voldoende weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de verhouding weer tussen onze weerstandscapaciteit (algemene reserve en de stelpost onvoorziene uitgaven) en de financiële risico's. Die verhouding drukken we uit in de ratio van ons weerstandsvermogen. Is de ratio tussen de 0,8 en 1,2 dan beschikken we over voldoende buffer om risico's op te vangen zodat ze geen bedreiging vormen voor onze financiële positie.

4.2 Financieel meerjarenperspectief van de kadernota 2021

Het uitgangspunt voor het financieel meerjarenperspectief van de kadernota 2020 is de geamendeerde begroting 2020. Deze Begroting laat, na verwerking van de forse incidentele en structurele besparingen vanuit de Keuzerichtingen vanaf 2020 een meerjarig sluitend beeld zien. Vanaf 2020 wordt ter verbetering van de vermogenspositie ook toegevoegd aan de algemene reserve. Het financieel meerjarenperspectief van de Kadernota 2021 is weergegeven in onderstaande tabel. Voor een toelichting op de ontwikkelingen in jaarschijf 2020 verwijzen wij u naar de bestuurlijke monitor 2020.

Meerjarenperspectief Doetinchem (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
Structureel resultaat begroting 2020 na keuzerichtingen t.g.v./t.l.v. alg. reserve	1.467	3.462	2.687	2.119	2.119
Jaarrekening 2019 na resultaatbestemmingen	4.760	0	0	0	0
Meerjarenperspectief Ontwikkellocaties (MPO) 2020: mutaties tov MPO 2019	354	674	-33	0	0
Ontwikkeling gemeentefonds	1.141	2.094	2.391	2.160	2.160
Totaal ontwikkelingen en knelpunten	6.255	2.768	2.358	2.160	2.160
Financiële uitgangspositie begroting 2021	7.722	6.230	5.045	4.279	4.279
<i>Nieuwe ontwikkelingen bestuurlijke monitor 2020 en kadernota 2021</i>					
Doetinchem centrumstad	683	-313	-313	-313	-313
Sterke samenleving	-1.754	-1.848	-1.268	-1.268	-1.258
Veranderende leefomgeving	-100	-1.324	-549	-499	-499
Organisatie en financiën	-642	-1.260	-1.525	-1.545	-1.570
Totaal knelpunten en wensen	-1.813	-4.745	-3.655	-3.625	-3.640
Provinciale subsidieregeling voor acute covid-19 steun aan gemeenten	164				
Besteding provinciale subsidie voor acute COVID-19 steun aan gemeenten	-164				
Reservering Corona	-1.500	pm	pm	pm	pm
Totaal reservering Corona	-1.500	0	0	0	0
Structureel resultaat begroting t.g.v./t.l.v. alg. reserve	4.409	1.485	1.390	654	639

Toelichting op financiële tabel

In de periode na het vaststellen van de geamendeerde begroting 2020 heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die zijn verwerkt in bovenstaand meerjarenperspectief. Dat betreffen de resultaten van de circulaire van het rijk over het Gemeentefonds tot en met december 2019, de financiële resultaten van de jaarstukken 2019 en het Meerjarenperspectief ontwikkellocaties (MPO) 2020.

Daarnaast zijn er de in hoofdstuk 3 beschreven aanmeldingen vanaf 2020, die het financieel meerjarenperspectief hebben beïnvloed. In enkele gevallen zijn hierover al bestuurlijke (raads-) besluiten genomen, maar is de dekking nog niet (structureel) in de begroting verwerkt.

Tenslotte is in dit perspectief voor 2020 een reservering opgenomen ter dekking van de financiële consequenties als gevolg van de coronacrisis (zie bestuurlijke monitor 2020). Voor de overige jaren staat deze post op pm geraamd.

In hoofdstuk 5 gaan we uitgebreid in op de gevolgen van de corona voor deze kadernota 2021. Daarbij dient te worden bedacht dat de dampen van het coronavirus nog lang niet zijn opgetrokken, zodat een redelijk zicht op de financiële en inhoudelijk gevolgen, nog volstrekt niet helder zijn.

Het financieel perspectief is direct van invloed op de algemene reserve en daarmee ook op onze vermogenspositie.

4.3 Vermogenspositie

Zoals al aangegeven in paragraaf 4.2 vertoont het financieel meerjarenbeeld zonder de gevolgen van de coronacrisis een positief beeld over de hele perspectiefperiode tot en met 2024. Dit leidt tot toevoegingen aan de algemene reserve waardoor deze het volgende beeld vertoont:

Meerjarenprognose algemene reserve (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
Stand 1 januari (geamendeerde begroting 2020)	11.743	16.446	18.342	20.190	21.349
rente (omslagrente 2,5%)	294	411	459	505	534
Saldi meerjarenperspectief 2019-2023 na Keuzerichtingen	4.409	1.485	1.390	654	639
Totaal algemene reserve	16.446	18.342	20.190	21.349	22.522

Eén van de financiële uitgangspunten van de begroting betreft voldoende weerstandsvermogen. Dat geeft de verhouding weer tussen onze weerstandscapaciteit (algemene reserve en de stelpost onvoorziene uitgaven) en de financiële risico's. Die verhouding drukken we uit in de ratio van ons weerstandsvermogen. Is de ratio tussen de 0,8 en 1,2 dan beschikken we over voldoende buffer om risico's op te vangen zodat ze geen bedreiging vormen voor onze financiële positie.

Overzicht risico's en weerstandscapaciteit	bedragen x € 1.000				
Risico's	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal gekwantificeerde risico's	18.050	17.800	18.800	19.500	20.200
Weerstandscapaciteit	2020	2021	2022	2023	2024
Algemene reserve per ultimo	16.446	18.342	20.190	21.349	22.522
Stelpost incidentele onvoorziene uitgaven	80	80	80	80	80
Totale beschikbare weerstandscapaciteit	16.526	18.422	20.270	21.429	22.602
Ratio weerstandsvermogen	0,92	1,03	1,08	1,10	1,12

De meerjarige ontwikkeling van de weerstandsratio laat op basis van het financieel meerjarenperspectief uit deze Kadernota een groei zien van 0,92 in 2020 naar 1,12 in 2024. In de meerjarige prognose van de weerstandsratio is uitgegaan van een ten opzichte van de jaarrekening 2019 geactualiseerd overzicht van de financiële risico's (zie bijlage 1 voor de geactualiseerde financiële risico's).

Met de kadernota schetsen we normaal het perspectief voor de begroting. We brengen de financiële ruimte in beeld voor het komend en de jaren erna om de juiste afwegingen te kunnen maken. De huidige schets vindt plaats in een wel heel onzeker perspectief. Medio maart werden we geconfronteerd met het coronavirus. Het Rijk nam vanaf dat moment steeds verdergaande beperkende maatregelen om de gezondheid van de burgers te beschermen. Echter deze maatregelen hebben echter eveneens grote gevolgen voor de economie en daarmee ook voor de ontwikkeling van de financiële positie van onze gemeente in 2020 en de komende jaren.

In de periode vanaf het uitbreken van de crisis is gewerkt aan het in beeld krijgen van de impact van de crisis op onze begroting. De betekenis van de genoemde weerstandsratio is in het licht van de ontwikkelingen als gevolg van de coronacrisis dan ook slechts relatief. Het biedt niet meer dan een inschatting van de ruimte (zie hiervoor ook bijlage 1), die we hebben om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen, uitgaande van het afgesproken financiële uitgangspunt van voldoende weerstandsvermogen.

In hoofdstuk 5 proberen we een eerste inschatting te geven van alles wat er op ons afkomt. Een belangrijk voorbehoud bij de inventarisatie is de grote mate van onzekerheid. Alleen op basis van aannames en veronderstellingen kan enige indicatie van de consequenties worden gegeven. Duidelijk is wel dat de financiële gevolgen naar alle waarschijnlijkheid majeur zullen zijn.

Mede als gevolg van deze grote onzekerheden zal er in de komende maanden dan ook opnieuw moeten worden gekeken naar het financiële perspectief.

5. Gevolgen corona voor de meerjarenbegroting 2021-2024

In dit hoofdstuk wordt per programma een eerste grove schets gegeven van de nu al zichtbare gevolgen van de coronacrisis voor de gemeente Doetinchem voor de komende jaren. Geraamde inkomsten zijn niet meer realistisch en sommige investeringen verschuiven noodgedwongen naar achteren. Ook kan corona de in 2019 vastgestelde bezuinigingsmaatregelen beïnvloeden. Daarom is een analyse gemaakt wat mogelijk niet kan worden gerealiseerd. In dit hoofdstuk geven wij een eerste overzicht in aanloop naar de begroting. Op dit moment worden slechts de betreffende taakvelden benoemd. Er zijn echter nog zoveel onzekerheden over de duur, een eventuele heropleving van het virus en daarmee over de uiteindelijke effecten, dat het op dit moment niet mogelijk is dit te kwantificeren. De inschatting van de financiële effecten en risico's zal de komende periode voortdurend worden gevolgd. Hiervoor hebben wij een apart tijdelijk team corona ingesteld waarin de verschillend benodigde disciplines zijn vertegenwoordigd om dit te kunnen doen.

Er wordt een behoorlijke economische recessie verwacht. In dit hoofdstuk zal daarom ook aandacht besteed worden aan de maatschappelijke effecten van corona. Hierbij kijken we nadrukkelijk wat een taak is van de gemeente en waar mogelijk zetten wij onze stakeholders hierbij in. Er zal moeten worden afgewogen of ingezet beleid nog passend is en of er moet worden bijgesteld. In dit hoofdstuk vind u hiervoor een eerste aanzet, die zeker nog niet compleet is. Ook dit zal net als de financiële risico's de komende periode verder worden uitgewerkt. Natuurlijk ontstaan er naast de risico's door de crisis ook nieuwe kansen, die we voor de toekomst willen vasthouden.

5.1 Programma Doetinchem centrumstad

De uitbraak van corona zorgt voor een economische shock. De handel in de horeca, cultuur, recreatie, evenementen en winkels ligt stil. In deze branches zijn forse vraaguitvallen, gigantische omzetsdalingen en liquiditeitscrisis aan de orde van de dag. Online verkoop vangt de forse fysieke omzetsdaling bij lange na niet op. Een groot aantal banen staat op het spel. Er zijn maar liefst 1.240 vestigingen op het gebied van horeca, detailhandel en recreatie/toerisme (24% van het totale aantal vestigingen) in Doetinchem met 6.130 banen (17% van de totale werkgelegenheid).

Corona heeft ook forse effecten op de bedrijfsvoering van de maakindustrie. In Doetinchem zijn er 250 maakindustrie bedrijven met 5830 banen (17% van de totale werkgelegenheid). Bedrijven ondervinden hinder door de vertraging in de toelevering van grondstoffen en halffabricaten. Veel bedrijven werken just-in-time en met beperkte voorraden. De vertraging in de toelevering verstoort direct de productie van de Doetinchemse bedrijven.

Economie in de binnenstad

De binnenstad is in hoge mate conjunctuurgevoelig, de handel in de horeca, winkels, etc. ligt nagenoeg stil. Dit heeft gevolgen voor de leefbaarheid van de binnenstad. De leefbaarheid is de factor die bepaalt of Doetinchem als stad aantrekkelijk is voor bewoners, bezoekers en bedrijven om zich er te vestigen en te verblijven. Die activiteiten voeden vervolgens weer de verdere groei van de stad en regio. De binnenstad is immers niet alleen belangrijk voor Doetinchem maar ook voor de regio. Het Aanvalsplan Binnenstad zit in de uitvoerende fase. Het tot uitvoering brengen van plannen die samen met de inwoners en ondernemers tot stand zijn gekomen is een goed stimulans voor de binnenstad in deze moeilijke economische tijden. Gelet op de coronacrisis is er nu behoefte aan intensief contact met de ondernemers uit de horeca en het MKB. Er ontstaan nieuwe digitale initiatieven die we stimuleren. Denk hierbij aan online "koop lokaal initiatieven" en de beleving van producten uit de eigen streek. Als gemeente willen we waar mogelijk deze nieuwe kansen faciliteren en stimuleren. Afhankelijk van welke vorm van ondersteuning de gemeente wil bieden kan dit extra inzet vragen van team economie van afdeling Ruimte. Mogelijk kan dit aangevuld worden met inzet van de wijkregisseurs die ook veel contact hebben met de winkeliersorganisaties in de kleine kernen. Bij de provincie is daarom extra aandacht voor de binnenstad gevraagd in de vorm van een stadsarrangement om tijdens deze coronacrisis samenwerkingsacties in het centrum op te zetten of te versnellen, mede vanuit de centrumpositie die Doetinchem voor de regio vervult. Door de economische

crisis zal leegstand toenemen. Er zijn goede plannen voor transformatie naar woonbestemmingen. Knelpunt is strategische denkkracht om nieuwe transformatieplannen te versnellen. Dit hebben wij, in aanvulling op het programma Steengoed Benutten, bij de provincie onder de aandacht gebracht. De verwachting is dat locaties waar mensen in (grote) groepen samenkomen als laatste kunnen openen. Horeca, cultuur, sport, hotels, etc. zullen daardoor pas volledig herstellen na 2021.

Economie op bedrijventerreinen

De kracht van de Doetinchemse economie is de diversiteit aan bedrijvigheid in onze gemeente. Wij zijn een evenwichtige en stabiele bedrijventerrestad met veel small giants. Deze bedrijven bieden veel werkgelegenheid en deze bedrijven willen wij in een economische recessie waar mogelijk ondersteunen. De lockdown van sectoren nationaal en internationaal heeft natuurlijk een korte termijneffect maar werkt zeker langer door. De Rijksoverheid schiet bedrijven en organisaties te hulp met regelingen. De praktijk is echter weerbarstig. Regelingen zijn voor een korte periode ingesteld, terwijl de crisis langer duurt. Ondernemers en organisaties komen daardoor in financiële problemen. Vooral ook voor bedrijven die internationaal handelen. We zetten als gemeente in op wat we samen gaan doen met de provincie. In de huidige acute fase helpen we ondernemers op weg in de rijks- en provinciale regelingen. Daarnaast merken we dat bedrijven meer met elkaar willen samenwerken en minder afhankelijk willen zijn van de inkoop van grondstoffen en halffabricaten uit andere landen. We hebben de provincie geadviseerd een digitaal platform op te zetten om deze samenwerking te stimuleren, omdat de fysieke toegankelijkheid essentieel is voor onze economie. Door de veranderende vraag naar een product of dienst, hebben sommige bedrijven ook een tekort of juist een overschot aan personeel. Door tijdelijk collegiaal door te lenen kunnen twee partijen er beter van worden en blijft het personeel behouden voor de Achterhoek. We hebben aan de provincie gevraagd om de mobiliteit op de arbeidsmarkt te versterken door middel van een regionaal werkcentrum, verbrede mogelijkheden tot (bij)scholing, online onderwijs. Maar ook het inzetten van provinciale capaciteit voor sociale diensten en om training, scholing, mobiliteit te versnellen in de arbeidsmarktregio.

5.2 Programma Sterke samenleving

Het effect van de coronacrisis op onze samenleving is groot. Het betreft natuurlijk de zorgvoorzieningen in het sociaal domein en de inkomensondersteunende maatregelen, maar ook de sport en cultuursector wordt enorm geraakt.

Sociaal Domein

Binnen het sociaal domein zorgt de coronacrisis voor onzekerheid. Het was onduidelijk of en welke zorg doorgang kon blijven vinden. Organisaties hebben daar snel en flexibel op geanticipeerd. In maart, april en mei zagen we een verminderde instroom van nieuwe hulpvragen.

Voor aanbieders van maatwerk- voorzieningen waren het onzekere tijden. Als Achterhoekse gemeenten hebben daarom snel besloten dat de bestaande afspraken en bijbehorende bekostiging zo veel mogelijk in stand blijven. Dit ondanks dat voor ons nog niet zeker is waarvoor het Rijk gemeenten precies gaat compenseren. Continuïteit van zorg en ondersteuning voor inwoners die dat nodig hebben is voor ons daarbij van doorslaggevend belang geweest.

Wat de effecten van corona m.b.t. de vraag naar zorg op middellange en lange termijn zal zijn nog ongewis. Dit monitoren we nadrukkelijk. Opgemerkt moet worden dat er ook mooie nieuwe initiatieven zijn ontstaan, bijvoorbeeld de versterkte samenwerking tussen scholen, kinderopvang en Buurtplein, die ook in de toekomst kansen kunnen bieden. De vernieuwingen zoals gepland vanuit de Taskforce is ingezet en kan voor het merendeel uitgevoerd worden. Wel kan het zijn dat een aantal maatregelen wat langer moeten doorlopen om tot de gewenste effecten te komen. De inzet van praktijkondersteuners is voortvarend opgepakt, maar het moment van evaluatie en daaraan gekoppeld de voortzetting voor de komende jaren, moet mogelijk een aantal maanden later worden gehouden om tot een doelmatige evaluatie te komen. Tegelijkertijd is het helemaal nog niet duidelijk wat het effect van corona is op instroom en ook op gewenste afschaling van zorg, zowel voor

jeugdzorg, WMO-voorzieningen als beschermd wonen. Dit kan de geplande bezuinigingen beïnvloeden.

Werk en Inkomen

Er wordt een stevige economische teruggang voorzien wat niet alleen op de korte termijn maar ook op lange termijn een effect zal hebben. Dit zal een toename betekenen van het aantal bijstandsgerechtigden. Eén punt van zorg hierbij is dat de afgelopen jaren stevig is ingezet op mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Als het werkloosheidspercentage sterk stijgt bestaat het risico dat de aandacht voor deze groep verslapt en dat er vooral geïnvesteerd wordt in de eenvoudig te bemiddelen werknemers. Ook zal er meer gebruik gemaakt gaan worden van de regelingen voor armoede en kwijtscheldingen.

Sport en cultuur

Sport en als cultuur hebben een belangrijke preventieve en sociale werking en vormen een pijler onder het preventiebeleid van de gemeente Doetinchem. Dit voorkomt dat er (grotere) problemen ontstaan en stelt professionele zorg uit of maakt het niet meer nodig.

- Het is onzeker welke gevolgen corona gaat hebben op het bereik van de culturele- en sportvoorzieningen voor onze inwoners. Sport en cultuurvoorzieningen zijn belangrijke hulpmiddelen om in te zetten op preventie en een basis voor het terugdringen van de tekorten in het sociaal domein.
- De vraag is daarbij wat nodig is om de cultuurvoorzieningen in onze stad open te houden, niet alleen voor Doetinchem maar ook vanuit de centrumfunctie die Doetinchem in de Achterhoek vervult. Naast directe sluiting worden deze instellingen nu geconfronteerd met het verplaatsen van voorstellingen, omzettering (o.a. entree, sponsoring, catering, verhuur) en investeringen om binnen een anderhalve meter afstand weer open te kunnen gaan. Dit heeft direct gevolgen voor hun exploitatie en toekomstperspectief. Daarom zijn inspanningen noodzakelijk om deze regionale voorzieningen open te houden.
Doetinchem neemt samen met de regio een actieve rol in richting de provincie ten behoeve van het overleg over het behoud en het belang van een goede culturele infrastructuur in de Regio Achterhoek. De verliezen van organisaties lopen op door gebrek aan inkomsten veroorzaakt door de landelijke maatregelen. Daarnaast zullen mensen vanwege financiële onzekerheid terughoudend zijn in aanschaf van kaarten, deelname aan culturele activiteiten, etc. Daarbij komt dat de 1,5 meter economie in de cultuursector niet rendabel te krijgen is.
- Sportaccommodaties en verenigingen vormen een fundamentele basis voor sportparticipatie van onze inwoners. De gemeente staat aan de vooravond van vorming van het sportbedrijf waarin juist door het bundelen van voorzieningen en diensten het regionale sportlandschap toekomstbestendig gemaakt wordt. Daarnaast staat de gemeente garant voor de regionale Topsporthal welke verlies leidt. Het is nu nog niet te overzien wat we moeten doen om de sportaccommodaties en verenigingen overeind te houden. Een van de bezuinigingsmaatregelen is een korting op de deelnamesubsidies. Deze bezuiniging lijkt niet wenselijk in deze vorm. De sportclubs lopen door de coronacrisis al veel inkomsten mis. Dat geldt ook voor de taakstelling van zwembad Rozengarde. Deze bezuiniging was realistisch in normale omstandigheden, maar het risico bestaat dat het niet lukt deze besparing door te voeren gezien het verlies aan bezoekers en inkomsten.

5.3 Programma **Veranderende leefomgeving**

Door de coronacrisis schatten we in dat op het programma veranderende leefomgeving gevolgen optreden door vertragingen op de woningmarkt en op de grondexploitatie. De Omgevingswet wordt per 1 januari 2022 ingevoerd. De economische crisis zal ook effect hebben op de duurzaamheidsambities. Misschien ontstaat er met aanvullende investeringsprogramma's vanuit Rijk of provincie toch ook een kans om veranderingen te realiseren en dit juist nu een impuls te geven.

Woningmarkt en woningbouw

Voor 2020 wordt geen direct effect verwacht op woningbouw. Wat er de komende jaren gaat gebeuren is nu nog onvoldoende duidelijk.

Het college zet in op het versnellen van woningbouwprojecten. Hiermee kunnen zowel inkomsten gegeneerd worden als ambities op het vlak van duurzaamheid en aantrekkelijke woonomgeving voor nieuwe arbeidskrachten worden ingevuld. Het is belangrijk hiervoor voldoende ambtelijke capaciteit in te zetten om hier intensief op in te zetten en zo bij te dragen aan het aanjagen van de (lokale) economie.

5.4 Programma **Organisatie en financiën**

Geen extra accres als gevolg van extra uitgaven rijk

De extra uitgaven door het Rijk vanwege het coronavirus, leiden niet tot een extra accres en de daarbij behorende extra middelen en ook niet tot een lager accres (minder middelen) in het gemeentefonds.

De extra uitgaven voor WW en bijstand door economische schokken vallen niet onder het uitgavenkader en tellen dus niet mee voor het accres. Daar waar de medische beheersing van het coronavirus noopt tot noodzakelijke maatregelen die leiden tot een extra uitgaven, bijvoorbeeld voor medewerkers in de zorg, dan past het Rijk deze extra uitgaven aan in het uitgavenkader. Dit leidt ook niet tot extra accres.

Doordat de Nederlandse overheidsfinanciën er goed voor staan, het Rijk kan alle noodzakelijk maatregelen nemen, er hoeft niet bezuinigd te worden bij economische tegenslag, leidt het coronavirus ook niet tot een lager accres.

Belastingen

Afhankelijk van de duur van de coronacrisis zal er ook in 2021 en verdere jaren een lagere opbrengst zijn van diverse belastingen. Dit heeft zowel een effect op de begroting als op de bezuinigingsmaatregelen die zijn ingezet. Het betreft de maatregelen om een sluitend parkeerproduct te krijgen en eventueel het invoeren van toeristenbelasting. De vraag is of 2021 een goed jaar is om hiermee te starten, want op dit moment steunt de gemeente conform de oproep van het rijk ondernemers door uitstel van heffingen en belastingen.

Accommodatiebeheer

Gepland is een aantal gemeentelijke accommodaties te verkopen. Mogelijk verandert de vastgoedmarkt door de economische crisis die is voorspeld en geeft dat onzekerheid over de te realiseren opbrengst voor 2021 en 2022.

Kostenontwikkeling verbonden partijen

Niet alleen de gemeente maar ook onze verbonden partijen zullen invloed ondervinden van corona. Mogelijk krijgt dat ook voor ons als deelnemer nog financiële gevolgen. De huidige lijn blijft vooralsnog het uitgangspunt. Wel zijn er al een aantal kanttekeningen te maken.

De VNOG heeft een grote rol in tijden van corona. In 2019 en 2020 zijn er extra aanvullende middelen aan de VNOG ter beschikking gesteld zodat er voor 2021 en volgende jaren een oplossing gevonden kan worden voor de tekorten. Deze inspanning zal door de extra belasting als gevolg van de coronacrisis zeer waarschijnlijk vertraging oplopen. Financieel heeft dit niet meteen een direct gevolg. Wel zal de risicobuffer van de VNOG hierdoor verminderen.

Ook de GGD heeft extra taken gekregen in de beperking van de verspreiding van het coronavirus. Het lijkt hiermee minder voor de hand liggend dat er op korte termijn bezuinigd kan worden, zodat de kostenontwikkeling meer in de pas loopt met de indexatie die wij hiervan uit het Rijk krijgen. Buha heeft onder invloed van meerdere bezuinigingen zich beperkt tot het uitvoeren van kerntaken. Juist nu wordt een extra beroep op Buha gedaan voor de handhaving. Het is niet duidelijk of en hoe deze maatregelen zullen doorwerken in 2021. Mogelijk leidt dat tot extra onvoorziene uitgaven, waarbij het nu nog niet duidelijk is of dat gecompenseerd kan worden met achterblijvende uitgaven.

5.5 Reservering ten behoeve van corona

Op dit moment zijn er nog zoveel onzekerheden dat het voor 2021 en verder nog niet mogelijk is een concrete reservering te doen. Mogelijk dat in de begroting in het najaar hier al verdere duiding aan de ontwikkelingen gegeven kunnen worden.

Bijlage 1 Overzicht risico's in relatie tot de weerstandscapaciteit

Overzicht risico's en weerstandscapaciteit		bedragen x € 1.000			
Risico's	2020	2021	2022	2023	2024
Sociaal domein	3.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Beschermd wonen afrekening regio gemeenten	6.500	6.500	6.500	6.500	6.500
Verbonden partijen (GR's en BV's gD)	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800
Ontwikkellocaties (grexen en gebiedsontwikkelingen)	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800
Garanties & geldleningen	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Subsidies van derden	250	250	250	250	250
Gemeentefonds: reguliere risico's	700	700	700	700	700
Herverdeling Gemeentefonds			700	1.400	2.100
Algemene basis AR onvoorziene risico's, w.o. kapitaallasten, lopende procedures	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Risico's ivm landelijke en regionale beleidsontwikkelingen:					
Omgevingswet		0	500	500	500
Interbestuurlijk programma rijk en medeoverheden (IBP)		500	500	500	500
Gemeentelijke bijdrage aan Regiodeal	0	250	250	250	250
Saza in Sportbedrijf			-200	-200	-200
Totaal gekwantificeerde risico's	18.050	17.800	18.800	19.500	20.200
Weerstandscapaciteit	2020	2021	2022	2023	2024
Algemene reserve per ultimo	16.446	18.342	20.190	21.349	22.522
Stelpost incidentele onvoorziene uitgaven	80	80	80	80	80
Totale beschikbare weerstandscapaciteit	16.526	18.422	20.270	21.429	22.602
Ratio weerstandsvermogen	0,92	1,03	1,08	1,10	1,12

Ratio weerstandsvermogen	0,92	1,03	1,08	1,10	1,12
Overschot(+) / Tekort(-) op de AR bij weerstandsratio 0,8	2.086	4.182	5.230	5.829	6.442
Overschot(+) / Tekort(-) op de AR bij weerstandsratio 0,85	1.183	3.292	4.290	4.854	5.432
Overschot(+) / Tekort(-) op de AR bij weerstandsratio 0,9	281	2.402	3.350	3.879	4.422
Overschot(+) / Tekort(-) op de AR bij weerstandsratio 0,95	-622	1.512	2.410	2.904	3.412
Overschot(+) / Tekort(-) op de AR bij weerstandsratio 1,0	-1.524	622	1.470	1.929	2.402
Overschot(+) / Tekort(-) op de AR bij weerstandsratio 1,1	-3.329	-1.158	-410	-21	382
Overschot(+) / Tekort(-) op de AR bij weerstandsratio 1,2	-5.134	-2.938	-2.290	-1.971	-1.638

Toelichting op de reguliere risico's in de Kadernota 2021

1. Sociaal domein

In de informatieve raadsbijeenkomst van 11 juli 2019 zijn de tekorten op het sociaal domein gepresenteerd. Daarbij zijn twee scenario's gepresenteerd: 1) met de landelijke ontwikkelingen; 2) met doortrekking van lokale ontwikkelingen. In het financieel meerjarenperspectief van de begroting 2020 is gekozen voor 2019 voor het gemiddelde van scenario 1 en 2 en vanaf 2020 voor scenario 1. Het tekort loopt in 2023 op tot circa € 9,7 miljoen. Om dit tekort op te lossen zijn in de Keuzerichtingen voor bezuinigingen forse taakstellingen opgenomen voor o.a. het Sociaal domein. De Taskforce Sociaal domein heeft opdracht van het college om met voorstellen te komen voor uitvoering van de besparingen. Het risico bestaat dat de taakstellingen niet worden gerealiseerd in het jaar waarin ze zijn geraamd. Gegeven de begrotingsomvang van het Sociaal domein achten we het realistisch om voor de risico's in het Sociaal domein vanaf 2021 € 2 miljoen weerstandscapaciteit in de algemene reserve te rekenen.

2. Beschermd wonen

Ten tijde van het opmaken van deze kadernota zijn de regiogemeenten en Doetinchem in overleg over de inzet van de nog niet ingezette middelen van de centrumgemeente taken voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en openbare geestelijke gezondheidszorg. Dit overleg met de regiogemeenten kan leiden tot een voorstel om € 6,5 miljoen vanuit de algemene reserve specifiek te reserveren en te bestemmen voor dit beleidsterrein.

3. Verbonden partijen

Tot de verbonden partijen behoren o.a. de gemeenschappelijke regelingen en de gemeentelijke BV's. Zie de paragraaf 7 van deze begroting.

De begrotingen van bijvoorbeeld de VNOG, ODA, Laborijn laten structurele tekorten zien. De deelnemende gemeenten zijn niet zomaar bereid om die tekorten af te dekken door verhoging van de inwonersbijdragen. We verlangen dat de instellingen zelf eerst alles op alles zetten om hun begroting op orde te brengen. We benutten daarbij zoveel mogelijk onze positie in de Algemene- en Dagelijkse besturen van de GR's. In de Keuzerichtingen zijn voor de jaren 2019 en 2020 enkele aanmeldingen voor verbonden partijen gedaan. Ook in de Kadernota 2021 zijn aanmeldingen voor verschillende verbonden partijen opgenomen. Het risico bestaat dat een aantal van hen ook de komende jaren vraagt om een substantieel hogere inwonerbijdrage van de gemeenten.

Ook enkele van onze gemeentelijke BV's (Buurtplein en Buha) melden risico's in hun begrotingen. Met hen zijn we zowel als aandeelhouder alsmede als opdrachtgever in gesprek over hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden voor een totaal sluitende bedrijfsbegroting.

Gegeven bovenstaande ontwikkelingen rekenen we voor de risico's bij de verbonden partijen vanaf 2020 op € 1,8 miljoen weerstandscapaciteit in de algemene reserve.

4. Ontwikkellocaties: grondexploitaties en gebiedsontwikkelingsprojecten

Het Meerjarenperspectief Ontwikkellocaties (MPO) 2020 is het basisdocument. Dit document is aan de raad voorgelegd op 16 juli 2020; gelijktijdig met de Kadernota 2021. Het MPO bevat de uitgangspunten, het programma, de resultaten, de financiën en de risico's van de lopende grondexploitaties en gebiedsontwikkelingsprojecten. Deze gegevens vormen de basis voor de kadernota 2021 en de begroting 2021.

In het MPO 2020 is een analyse van de risico's van de ontwikkellocaties opgenomen. Met de daarvoor benodigde weerstandscapaciteit gedurende de komende jaren. Voor de risico's in de ontwikkellocaties rekenen we in de komende jaren € 2,8 miljoen weerstandscapaciteit in de algemene reserve.

5. Garanties en geldleningen

Het bestuur tracht een juiste balans te vinden tussen de wens om maatschappelijke initiatieven te ondersteunen en de financiële houdbaarheid van onze lening- en garantieportefeuille. Daarom heeft de raad op 3 november 2016 nieuwe kaders gesteld. Het ondersteunen van maatschappelijke initiatieven mag de financiële positie van de gemeente niet in gevaar brengen. Bij nieuw te verstrekken garanties en geldleningen maken we uitdrukkelijk de afweging tussen het maatschappelijk belang van het initiatief en het risicoprofiel dat ermee gepaard gaat. Om het risicoprofiel te bepalen, beoordelen we de kredietwaardigheid van de betrokkene en de getroffen

risico-beperkende maatregelen zoals gekoppelde zekerheden in de vorm van bijvoorbeeld een hypotheekrecht voor de gemeente. Jaarlijks maken we een actuele analyse van de risico's bij alle verstrekte leningen en garanties. Deze rapportage is als bijlage in de begroting 2020 opgenomen. Op basis van de deze risicoanalyse rekenen we voor risico's in de garanties en leningen € 1 miljoen weerstandscapaciteit in de algemene reserve.

6. Subsidies van derden

Als gemeente zijn we voortdurend op zoek naar subsidiemogelijkheden bij de provincie, landelijke overheid of de Europese Unie. Vaak gaat de subsidie gepaard met cofinanciering van de gemeente. Subsidieverleners stellen een controleprotocol op waarin afspraken met ons als subsidieontvanger worden vastgelegd. We sturen op maatregelen om de inhoudelijke en procedurele afspraken na te komen. Als we niet aan de voorwaarden voldoen moeten we de subsidies terugbetalen. Naar huidige inzichten voldoen we aan de afspraken en voorwaarden. Gegeven de omvang van het totale subsidiebedrag en de veelheid aan subsidievoorwaarden, houden we € 250.000 in de algemene reserve beschikbaar voor mogelijke risico's bij dit onderwerp.

7. Gemeentefonds: reguliere risico's

Wij ontvangen jaarlijks het grootste deel van onze inkomsten via een uitkering van het Rijk in het gemeentefonds. Het risico bestaat dat het Rijk (onverwachts) de bijdrage wijzigt. De ervaring van de afgelopen jaren leert dat de algemene uitkering sterk fluctueert met grote gevolgen voor de gemeentebegroting. We kunnen helaas weinig invloed uitoefenen op de rijksbesluiten over de uitkeringen. Gezien de omvang van de algemene uitkering houden we vanaf 2020 € 0,7 miljoen beschikbaar in de algemene reserve.

8. Herverdeling Gemeentefonds

De verdeelmodellen in het klassieke domein bij de herijkingsonderzoeken uit 2019 leverden vooralsnog geen verbetering op in vergelijking met de huidige verdeling. De aansluiting tussen het nieuwe verdeelmodel voor dit deel en de kosten bij gemeenten is niet beter geworden dan in de huidige verdeling. Anders gezegd: de verklaringsgraad bij een aantal clusters is te laag. Dit vraagt om een nadere verfijning van de conceptmodellen om tot een bestuurlijk gedragen verdeling te komen. Vandaar nu dan ook uitstel met ingang van het uitkeringsjaar 2022.

Helaas hebben wij geen inzicht in de huidige voorlopige uitkomsten. Deze zijn ook niet gepubliceerd door de fondsbeheerders. Uit publicaties is wel gebleken dat er een verschuiving zou zijn van kleine gemeenten naar grote gemeenten, van platteland naar stad en mogelijk van oost naar west. Ten aanzien van de risicoanalyse gaan wij uit van een overgangsregeling van 4 jaar met een maximaal nadeel van € 25 per inwoner per jaar. Dit zoals ook bij eerdere herverdelingen binnen het gemeentefonds is toegepast.

Voorlopig gaan wij er van uit dat het risico zich zal voordoen tot maximaal 50%. Deze keuze is natuurlijk arbitrair, maar wij gaan er van uit dat het maximale negatieve herverdeeleffect zich in onze gemeente als middelgrote gemeente met een centrumfunctie zich niet zal voordoen.

Dit betekent dat wij de mogelijke gevolgen inschatten op:

	2022	2023	2024	2025
herverdeeleffect per inwoner	-100	-100	-100	-100
suppletie overgang per inwoner	75	50	25	0
netto effect per inwoner	-25	-50	-75	-100
aantal inwoners obv 1/1/2020	58.012	58.012	58.012	58.012
maximaal netto effect in euro's	-1.450.300	-2.900.600	-4.350.900	-5.801.200
aanname 50%	-725.150	-1.450.300	-2.175.450	-2.900.600
afronding op duizend euro	-725.000	-1.450.000	-2.175.000	-2.901.000

Dus oplopend van € 725.000 in 2022 tot € 2.901.000 in 2025.

Effecten op nieuwe verdeelmodellen uitkeringen sociaal domein zijn hier overigens niet in meegenomen.

9. Algemene basis algemene reserve onvoorziene risico's

Niet alle risico's kunnen worden voorzien of met ramingen worden onderbouwd. We willen voor dergelijke risico's een basisreserve aanhouden. Daarom hanteren we een algemene basis in onze algemene reserve voor onvoorziene risico's van € 2 miljoen.

Uit deze algemene basis dekken we ook de risico's voor kapitaallasten en lopende procedures als specifieke risico's. Op beide onderdelen schatten we de risico's als gering.

10. Risico's i.v.m. landelijke en regionale beleidsontwikkelingen

De gemeente wordt geconfronteerd met onzekerheden door ontwikkelingen in de maatschappij en door andere overheden, die grote invloed hebben op onze bestuurlijke agenda en op onze financiële positie. Gegeven de onzekerheden over deze ontwikkelingen kunnen deze vaak (nog) niet worden vertaald in het financieel meerjarenperspectief van de begroting. Om toch een signaal te geven van mogelijke financiële consequenties, kiezen we ervoor om voor een aantal grote beleidsonderwerpen risicobedragen op te nemen.

Let op: de bedragen die als risico zijn genoemd bij onderstaande onderwerpen zijn geen reserveringen die op voorhand worden gedaan. Het zijn dus geen dekkingsmiddelen voor deze onderwerpen. De bedragen geven een indicatie van de financiële risico's in de gemeentebegroting als gevolg van ontwikkelingen. Op termijn zal de raad een besluit nemen over de aanmeldingen voor deze onderwerpen en de financiële dekking in de kadernota en/of gemeentebegroting.

a. Omgevingswet

In de Keuzerichtingen begroting 2020 en ook in deze kadernota 2021 worden opnieuw incidentele financiële middelen gevraagd voor de implementatiefase van de Omgevingswet. De kosten worden in sterke mate bepaald door enerzijds de maatregelen en besluiten van het rijk en anderzijds onze gemeentelijke beleidskeuzes. De Omgevingswet wordt per 1 januari 2022 ingevoerd

Op basis van het door de VNG/Deloitte ontwikkelde financieel dialoogmodel kunnen gemeenten een prognose maken van de éénmalige en structurele kosten van de invoering van de Omgevingswet. Dit model kan worden genuanceerd omdat de kosten uiteindelijk afhangen van de besluiten die de raad neemt. Het model voedt de gedachte dat in de komende jaren nog nieuwe aanmeldingen nodig zijn in de gemeentebegroting. Gegeven de onzekerheden op dit moment rekenen we voor de risico's bij de Omgevingswet een weerstandscapaciteit in de algemene reserve vanaf 2022 van € 500.000.

b. Interbestuurlijk programma Rijk en medeoverheden (IBP)

De afspraken tussen Rijk en medeoverheden in het IBP leidden tot een forse verhoging van de uitkering Gemeentefonds. De maartcirculaire 2018 leidde daardoor tot een voordeel voor gD in 2019 van circa 1 miljoen, oplopend tot € 2 miljoen in de jaren erna. Zie het collegebesluit van 10 april 2018 en de [raadsmededeling 2018-58](#). In de toelichting wordt vermeld dat deze bedragen duidelijk zijn gekoppeld aan de opgaven uit het IBP. De overleggen tussen de overheden over de uitwerking van het IBP zijn nog in volle gang. Het is nog onduidelijk wat de gevolgen zijn. Wel wil het rijk fors investeren op verschillende beleidsterreinen van het IBP. Daarvoor zijn nu geen financiële middelen gereserveerd in de gemeentebegroting. Omdat de maatregelen en besluiten van het rijk in belangrijke mate invloed hebben op het gemeentelijk beleid en de financiën rekenen we voor de risico's in het IBP een weerstandscapaciteit in de algemene reserve vanaf 2021 € 500.000.

c. Gemeentelijke bijdrage aan de Regiodeal

In november 2018 heeft het Rijk besloten dat de regio Achterhoek één van de regio's is die een extra (financiële) impuls krijgt voor het realiseren van oplossingen voor regionale opgaven. Om voor dit bedrag (€ 20 mln.) in aanmerking te komen, is hetzelfde bedrag aan cofinanciering vereist. Hiervan komt ca. €1 mln. voor rekening van de gemeente Doetinchem. Op dit moment is de precieze inhoud van de projecten nog niet bekend. Dat betekent ook dat nu ook nog niet zeker is dat er voor Doetinchem aanvullend budget benodigd is. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat bestaande budgetten als cofinanciering ingezet kunnen worden. Omdat Doetinchem de Regio Deal Achterhoek ziet als een regionale en lokale kans voor het verbeteren van het woon- werk en leefklimaat in de Achterhoek, hebben we de intentie uitgesproken bij te willen dragen aan de Regio Deal. Zie voor meer informatie ook raadsmededeling [2019-60 Letter of Support Regio Deal Achterhoek](#).

Toekomstige projecten in het kader van de Regiodeal gaan doorgaans uit van gemeentelijke cofinanciering. Bestuurlijk hebben wij ons gecommitteerd om voor van €1 mln. aan cofinanciering te leveren voor deze Regiodeal. Dat kan soms met reguliere budgetten, maar lang niet altijd. Bij eventuele cofinancieringsvraagstukken wordt –daar waar reguliere middelen niet beschikbaar zijn– een aanmelding gedaan via de kadernota / gemeentebegroting. Gegeven de omvang van de benodigde gemeentelijke bijdrage in de Regiodeal, houden we vanaf 2020 € 250.000 in de algemene reserve beschikbaar voor mogelijke risico's bij dit onderwerp.

d. Saza in Sportbedrijf

Wanneer de keuze wordt gemaakt om Saza toe te voegen aan het sportbedrijf zal er naar alle waarschijnlijkheid een gemeentelijke bijdrage worden gevraagd. Indicatief gaat het om een onderhoudsbijdrage van € 106.000 en een exploitatietekort van circa € 80.000, totaal afgerond circa € 200.000 structureel. In het komende halfjaar wordt geanalyseerd of er verbeteringen mogelijk zijn ten opzichte van de huidige exploitatie. In 2021 is het te vroeg om te verwachten dat de vermeende synergievoordelen bij een opname in het toekomstig Sportbedrijf zullen leiden tot terugdringen van tekorten. Dan zal wel duidelijk worden wat de effecten zijn. Vanaf 2022 zijn de verwachte effecten in het overzicht met de financiële risico's opgenomen.